

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta životního prostředí

**Katedra aplikované geoinformatiky a územního
plánování**

Bakalářská práce

**Analýza koordinace plánu sanace a rekultivace
území povrchové těžby a územně plánovací
dokumentace dotčených samosprávných jednotek**

Vedoucí práce: Ing. Vojtěch Novotný Ph.D.

Bakalant: Šárka Neckářová

© 2012 ČZU v Praze

Rozsah textové části

max. 50 stran

Klíčová slova

územní plánování, rekultivace, Severočeská uhelná pánev

Doporučené zdroje informací

Halasová, H., Šilarová, V., 2007. Územní plánování v České republice 2007, UUR Brno

Zák. 183/2006 Sb., O územním plánování a stavebním řádu

Zák. 44/1988 Sb., O ochraně a využití nerostného bohatství

Vedoucí práce

Novotný Vojtěch, Ing., PhD.

Ing. Petra Šimová, Ph.D.

Vedoucí katedry

V Praze dne 1.9.2011

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Děkan fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

„Analýza koordinace plánu sanace a rekultivace území povrchové těžby a územně plánovací dokumentace dotčených samosprávných jednotek“ vypracovala samostatně **pod vedením Ing. Vojtěcha Novotného Ph.D.** a použila pouze literární prameny a publikace uvedené v seznamu použité literatury.

V Praze dne 27.4.2012

.....

podpis

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu bakalářské práce **Ing. Vojtěchovi Novotnému Ph.D.** za cenné rady, náměty a konzultační činnost při zpracování mé bakalářské práce a své rodině za podporu po celé tři roky studia.

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu zpracovaných generelů rekultivací od jeho vzniku na Sokolovsku (1959) až po současné plány rekultivací (2010) v oblasti jezera Medard, které jsou v současnosti prováděny v jednotlivých etapách v okolí zbytkové jámy lomu Medard – Libík na Sokolovsku, kde v rámci hydričké rekultivace od roku 2008 probíhá jeho zatopení. Řešené území se nachází mezi 7 dotčenými obcemi. Analýzou byla zjištěna vzájemná koordinace aktuálních zvláštních režimů plánů sanací a rekultivací pro lokalitu Medard - Libík se současnými územními plány všech dotčených obcí. Ukončením práce byla diskuse s jednotlivými zástupci obcí, kteří se vyjádřili o zamýšlených cílech využití okolí jezera Medard.

Klíčová slova: těžba, generely, obnova krajiny, územní plány, obce

Abstract

The thesis is focused on the analysis of processed reclamation master plans since its inception in Sokolov (1959) to current reclamation plans (2010) in Lake Medard, which are currently implemented in the various periods in the vicinity of the quarry pit residual Medard - Libík Sokolov, which has been flooded since 2008. Studied area is located among 7 affected villages. By the analysis was found a reciprocal coordination of current special arrangements remediation and reclamation plans for the locality Medard - Libík the current territorial plans of all affected villages. The end of the work was the debate with representatives of various villages, who expressed about the intended use of targets around Lake Medard.

Key words: extraction, recultivation of landscape, development plan, villages

1. Úvod	9
2. Cíle bakalářské práce	11
3. Metodika	12
4. Literární rešerše.....	13
4.1 Vymezení hlavních pojmů	13
4.2 Legislativní rámec na plochách určených k rekultivaci	16
4.3 Zvláštní právní předpis a strategie rozvoje území.....	16
4.4 Vztah sanací a rekultivací s územním plánováním	17
5. Případová studie lokalita jezera Medard na Sokolovsku.....	18
5.1 Jezero Medard.....	18
5.2 Sokolovská pánev a její širší vztahy	19
5.2.1 Generely rekultivací od roku 1959 – 1975 v lomu Medard – Libík	22
5.2.2 Generely rekultivací od roku 1975 – 1990 v lomu Medard – Libík	23
5.2.3 Generely rekultivací od roku 1990 – 2000 v lomu Medard – Libík	25
5.2.4 Generely rekultivací s názvem Zvláštní režim plán sanací a rekultivací pro období po ukončené těžbě 2001 - 2010 Medard – Libík.....	27
5.2.4.1 Současné územní plány obcí po ukončení těžby roku 2000.....	41
5.2.4.2 Obec Bukovany	42
5.2.4.3 Obec Citice	44
5.2.4.4 Město Habartov	45
5.2.4.5 Obec Chlum Sv. Máří	46
5.2.4.6 Obec Lomnice	47
5.2.4.7 Město Sokolov	47
5.2.4.8 Městys Svatava	48
5.3 Anketa se zástupci obcí.....	52
6. Diskuse	56
7. Závěr	57
8. Přehled literatury a použitých zdrojů.....	58
9. Přílohy.....	61

1. Úvod

Těžba nerostných surovin se řadí do primárního sektoru, přičemž využití nerostného bohatství je nedílnou součástí v rozvoji národního hospodářství.

Na jedné straně zanikají negativními externalitami spojené se zábory území, těžbou a zpracováním uhlí původní osady, vesnice a v některých případech bohužel i města, dochází ke snížení produkce dřeva, znečišťování ovzduší, povrchových a podzemních vod, v okolí těžby dochází ke zvýšené vibraci hluku, k zániku rostlin a živočichů.

Na druhé straně je však toto nerostné bohatství důležitým zdrojem růstu ekonomiky v podobě nezbytné suroviny pro průmysl a energetiku a pracovních příležitostí v dotčených oblastech. Vznikají nové krajinné útvary s pozměněným reliéfem a s jiným utvářením krajinných složek a s možností vytváření nových vazeb v ekologické, ekonomické a sociální sféře.

V počátcích hornického dolování na Sokolovsku mohl těžit uhlí každý vlastník pozemku, uhlí bylo objeveno na pozemcích většinou náhodou, a to při hloubení studen či kopání základů jako strategickou surovinu ve vlastním státu. Teprve horním dekretem z 16. března 1793 bylo uhlí pojato pod horní regál. Horní regál zabraňoval svévolnému dolování nerostných ložisek, zároveň také umožňoval v případě potřeby provádět těžbu bez souhlasu majitele daného pozemku v Sokolovské pánvi (BERAN 1999).

Rozvoj dobývání uhlí nastal díky stavbě železnice z Prahy přes Chomutov do Chebu, takzvané Buštěhradské dráhy (Jiskra 2001). Kolem roku 1910 byla v revíru nasazena první parní lopatová a korečková rypadla a také zakladače. Modernizace umožnila výrazně zvýšit těžby. Zájem o vytěžené uhlí se stále zvyšoval, v poválečném období se vytěžilo kolem miliónů tun uhlí, dnes je to již 1 miliarda tun uhlí od počátku dobývání v sokolovské pánvi.

Po vytěžení nerostného bohatství, které nám naše úrodná zem nabízí, nastupuje tvorba nové krajiny, která vzniká s nástupem sanací, rekultivací a revitalizací, kdy byl v 60. letech minulého století ve spolupráci báňských, zemědělských a lesnických odborníků vypracován **Generel rekultivací**, který byl v době svého vzniku **světovou špičkou** (generel rekultivací 1959).

O úspěchu a míře efektivnosti rekultivace rozhoduje mnoho faktorů. Jsou to především přírodně ekologické podmínky, důlně technologický proces, způsob a intenzita provedení rekultivace a v neposlední řadě i způsob dalšího užívání a obhospodařování zrehabilitovaných pozemků a území (ŠTÝS 1981).

Plochy po rekultivaci využívají lidé např. ke sportu, volnočasovým aktivitám, ale i odpočinku, záleží však na tom, za jakým účelem je rekultivovaná krajina upravena. Pokud budou mít lidé společný zájem o udržení a rozvoj nové krajiny, tak se nemusíme obávat o naši budoucí generaci.

2. Cíle bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je zmapovat způsob přípravy plánů rekultivace důlního díla Medard od vzniku prvního generelu rekultivací až po současnost v interakci se současným územním plánováním jednotlivých dotčených obcí po ukončené těžbě. Podkladem pro zpracování této práce bylo studium literatury a dostupných generelů společně se současnými územními plány měst a obcí, které se svým katastrálním územím této lokality Medard dotýkají.

3. Metodika

Prvním krokem ke zpracování bakalářské práce bylo získání co nejvíce informací k tématu týkající se příprav plánů rekultivací zbytkové jámy Medard – Libík na Sokolovsku od vzniku prvního generelu roku 1959. Postupně jsem svoji práci směřovala dalšími pokračujícími generely rekultivací pro jednotlivá období až po současnost. Plány rekultivací jsou v práci rozpracovány do čtyř období, ve kterých jsou analyzovány jednotlivé generely jednak v grafech, jednak textem, až po konečnou analýzu do roku 2010 samotného zatápní budoucího jezera Medard (2008 - 2013).

Pokračováním mé práce bylo dospět k závěru v koordinaci jednotlivých plánů rekultivací v souladu se současnými územními plány dotčených měst a obcí dle platných právních předpisů.

V rámci zpracování této práce byly provedeny rozhovory s místními zástupci obcí na téma **jezero Medard a jeho budoucí potenciál**.

Údaje pro vypracování mi byly poskytnuty z následujících organizací:

- Archiv společnosti Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., kde se mi věnoval pan Beran
- společnost Sokolovská uhelná, právní nástupce a.s., kde se mi věnoval pan Hrazdíra
- Státní okresní archiv Sokolov se sídlem v Jindřichovicích
- Městský úřad v Sokolově – odbor stavební a územního plánování, kde se mi věnovala Ing. Šviráková
- Muzeum Sokolov, příspěvková organizace Karlovarského kraje – Výstava s tématem „Hornictví na Sokolovsku“ září 2011
- Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor životního prostředí, kde se mi věnovala Ing. Hana Hrajnohová Gillarová, odbor územního plánování Ing. Burešová, Ing. Zukal
- jednotlivé zástupce dotčených obecních úřadů – Bukovany, Citice, Habartov, Chlum Svaté Máří, Lomnice, město Sokolov, městys Svatava.

4. Literární rešerše

4.1 Vymezení hlavních pojmů

Těžba uhlí hlubinná – výhodou hlubinné těžby je možnost minimalizace negativních dopadů na zemědělství a lesnictví. Příkladem jsou šachty, štoly a komory. Podmínkou hlubinné těžby (HT) je, aby se uhelné sloje nacházely v minimální hloubce 50 až 150 m pod povrchem. Nevýhodou HT je nižší efektivita těžby, vyšší finanční náklady na těžbu, snížená stabilita – v období živelných katastrof (intenzivní deště, povodně, záplavy, apod.) (MZP 2012).

Těžba uhlí povrchová - povrchová těžba ovlivňuje všechny složky a funkce krajiny. Krajina započítáním těžby ztrácí logiku relativně plynulého vývoje, dochází k likvidaci některých ekosystémů, k nevratným změnám reliéfu, ke změně ekologických vazeb, ke snížení biodiverzity (PECHAROVÁ, HEJNÝ, 1998). Někteří autoři označují těžební krajiny jako krajiny se ztrátou paměti. (PECHAROVÁ, HEZINA 2000, LIPSKÝ 2002, TRPÁK, TRPÁKOVÁ 2002).

Výsypka = odval = kypa – výsypky vznikly na původní zemědělsky a lesnický využívané půdě a dnes jsou tyto plochy po skončeném sypání možnou lokalitou pro opětovný vznik zemědělské nebo lesnické plochy (ŠTÝS 1997).

Výsypka vnější – se nachází v blízkém okolí těžby.

Výsypka vnitřní – je to místo, prostor uvnitř lomu, který je již vytěžen.

Zbytková jáma – vzniká po ukončení těžby, bývá obvykle zatopena vodou.

Odkaliště – vedlejším produktem úpravy uhlí jsou uhelné kaly, které se ukládají v sedimentačních nádobách nazývaných odkaliště.

Těžební fronta – je svislá stěna nebo několik stupňovitě uspořádaných horizontálních vrstev tvaru ústupů tzv. řezů, které jsou místem rovnoběžného ústupu svahu při vlastním procesu těžby suroviny (GEOGRAPHY 2012).

Revitalizace krajiny – obnova krajiny

Revitalizované plochy by měly plnit funkci jak ekologickou, tak sociálně ekonomickou, krajinně estetickou a také sportovně rekreační.

Rekultivace/revitalizace – navrácení krajiny původní úrodnosti/navrácení krajiny původní funkčnosti. Dalo by se říci, že rekultivace je větší nebo-li rozsáhlejší uvedení narušené krajiny do původního stavu nežli revitalizace.

Sanace – za sanaci považujeme dle §31 odst. 5 č. 44/1988 Sb. horního zákona odstranění škod na krajiny komplexní úpravou důlní činností narušeného území a územních struktur.

Rekultivace - slovo rekultivace vychází z latinského jazyka, znamená vrátit a obnovit krajiny její úrodnost (VOLNÝ 1985).

(ŠTÝS 1981) zdůrazňuje, že základním smyslem rekultivace je tvorba krajiny, která by se člověku stala opět ekologicky vyváženým, ekonomicky potenciálním, hygienicky vhodným, esteticky působivým a rekreačně hodnotným životním prostředím.

Přímá rekultivace

- a) znamená zemědělskou rekultivaci bez překryvu ornice
- b) je to způsob zakládání lesních porostů, při kterém lze použít tradičních způsobů zalesňování, uplatňuje se na výsypkových stanovištích jen v omezené míře a předpokládá půdní materiály s vysokou produkční schopností.

Nepřímá rekultivace

- a) znamená zemědělská rekultivaci s převrstvením ornice
- b) je metoda zakládání lesních porostů z vyvážené druhové skladby, avšak až po předchozí biologické přípravě výsypkových zemin (pěstováním přípravných zemin) (DIRNER 1997).

Dělení rekultivace podle fází:

Technická rekultivace - cílem této rekultivace je vymodelování nového terénu pomocí těžké techniky.

Biologická rekultivace – po vytvoření terénu nastupuje biotechnická etapa, která má za úkol oživit nové území. Tato fáze zahrnuje úpravu fyzikálních a chemických vlastností půd (DIRNER 1997).

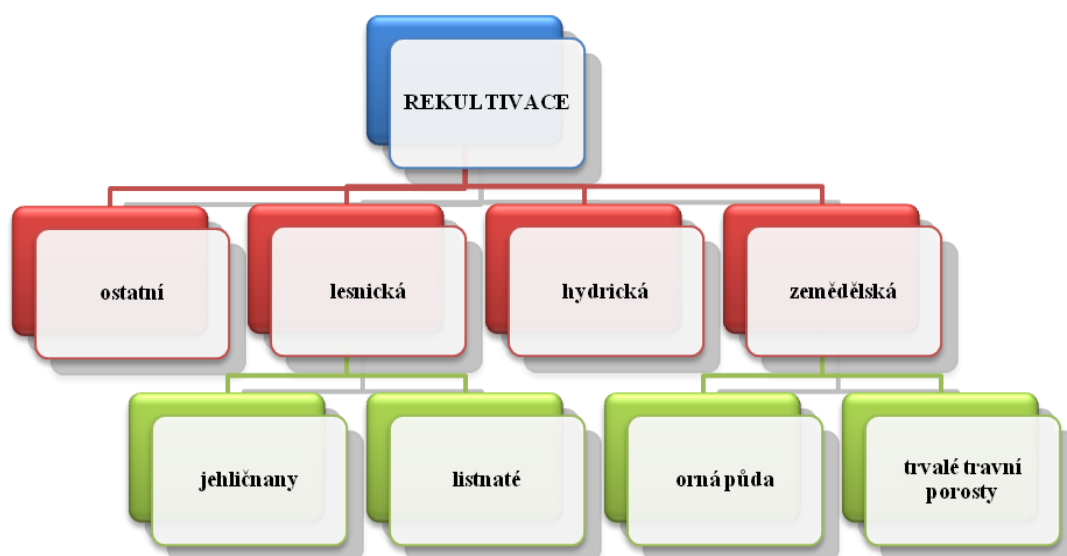
Dělení rekultivace podle využití ploch:

Lesnická rekultivace je realizována převážně na svazích a skládá se z 5letého biologického cyklu tj. vlastní výsadba, ožínání, okopání sazenic, vylepšování a ochrana proti okusu zvěří.

Zemědělská rekultivace se provádí buď s použitím ornice sejmuté při záborech půdy ve vrstvě cca 35 cm, anebo bez ornice, rovnou na cypřišových jílech.

Hydrická rekultivace - biologické oživení tekoucích nebo stojatých vod na rekultivovaných plochách (zřizování vodních toků, zřizování vodních ploch – zavodnění zbytkových lomových jam) (ŠTÝS 1981).

Ostatní - tvorba parků, sadovnických úprav, příměstské zeleně, začlenění rekreačních a sportovních ploch do krajiny. Všechny tyto prvky mají značný význam zejména z pohledu tvorby lokálních biokoridorů a biocenter (obr. č. 1).

Obr. č. 1: Hierarchie dělení rekultivací podle typu využití ploch (Neckářová 2012)

4.2 Legislativní rámec na plochách určených k rekultivaci

Konečnou fází dolové činnosti je nástup sanací a rekultivací v postižených územích. Na počátku padesátých let začaly být zřizovány zemědělské závody, které měly za úkol rekultivovat krajinu. V roce 1957 vešel v platnost zákon č. 41/1957 Sb. a později horní zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství, platného dodnes ve znění pozdějších předpisů, kdy byly všeobecně rekultivace tímto zákonem ošetřeny.

V 70. letech 20. století platná legislativa nestanovila universální povinnost rekultivovat devastovanou krajinu, ale stanovila povinnost dohody se zainteresovanými orgány na rozsahu a kvalitě rekultivace na pozemcích zemědělského a lesnického půdního fondu. V příslušných zákonech (§ 9 zákona č. 124/1976 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu a § 6 zákona č. 61/1977 Sb., o lesích), byla organizacím oprávněným k těžbě uložena povinnost navrhnout a zdůvodnit nejvýhodnější řešení rekultivace již při stanovení dobývacích prostorů. K navrženému řešení musela získat souhlas příslušných zemědělských nebo lesnických orgánů.

V současné době proces provádění rekultivací prochází v souladu s množstvím zákonných předpisů. Především zákonem ČSFR č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, zákonem č. 334/1992 Sb. o ochraně zemědělského půdního fondu, prováděcí vyhláška k tomuto zákonu č. 13/1994 Sb., zákonem č. 289/1995 Sb. o lesích, další legislativní rámec týkající se rekultivací je zákon č. 254/2001 Sb. vodní zákon, dalším důležitým zákonem je č. 244/1992 Sb. o hodnocení vlivů na životní prostředí (EIA) a zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění.

Z uvedené legislativy včetně vyhlášek, je zřejmé, že pojem sanace a rekultivace je obsáhlý a zasahuje do mnoha oblastí, které se bezprostředně týkají životního prostředí.

4.3 Zvláštní právní předpis a strategie rozvoje území

Územní plánování je soustavná činnost orgánu územního plánování, řeší funkční využití území, stanoví zásady a koordinuje výstavbu a činnosti ovlivňující rozvoj území věcně a časově.

Územní plánování má za **cíl** vytvářet předpoklady pro udržitelný rozvoj území, dodržuje podmínky nezbytné pro vytvoření příznivého životního prostředí, hospodářský rozvoj území a kvalitní život obyvatel. Uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích (HALASOVÁ, ŠILAROVÁ 2007).

Úkolem územního plánování (ÚP) je posuzovat a stanovit podmínky pro provedení změn v území, jejich uspořádání a umístění staveb. Prověřuje a posuzuje potřebu změn území a veřejný zájem na jejich provedení, přínosy, problémy i rizika na veřejné zdraví i životní prostředí. Zajišťuje ochranu území před negativními vlivy podle zvláštních právních předpisů. Vytváří podmínky pro rozvoj infrastruktury a bydlení. Určuje nutné **asanační, rekultivační** a rekonstrukční zásady do území.

Důležitou součástí ÚP jsou územně plánovací podklady tvořící územně analytické podklady, které vyhodnocují stav a vývoj území a územní studie, které slouží jako podklad zpracování územně plánovací dokumentace. Provázanost těchto podkladů je důležitá ve spojitosti s plány sanací a rekultivací, které v době, kdy probíhala těžba, procházela přes platnost mnoha zákonů, je však zřejmé, že cíl - udržitelný zdroj území - byl však od počátku jednoznačný (zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu v platném znění).

4.4 Vztah sanací a rekultivací s územním plánováním

Souhrnné plány sanací a rekultivací území dotčeného vlivem dobývání výhradního ložiska jsou jako součást dokumentace plánu otvírky, přípravy a dobývání (POPD) koncepčním materiálem. Akceptují územně plánovací dokumentaci a jejich soulad, spolu se stanovisky dotčených orgánů státní správy, samosprávy, regionálního odboru životního prostředí a odboru územního plánování. Stanoviska jsou závaznou podmínkou pro povolení hornické činnosti. Souhrnné plány sanací a rekultivací, plány rekultivací, včetně dokumentace rekultivací, jsou trvale v interakci s územně plánovací dokumentací.

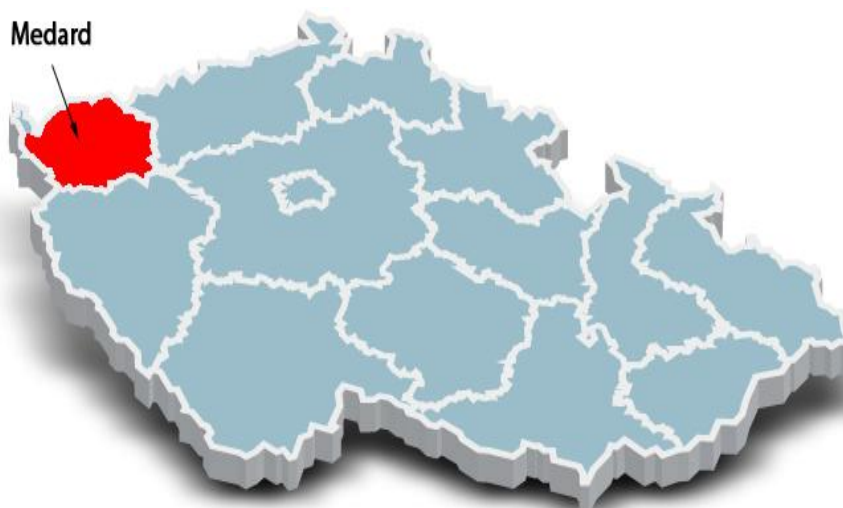
Při vypracovávání projektové dokumentace musí být brán zřetel na budoucí využití území po ukončení hornické činnosti. Konkrétní požadavky na začlenění pozemků, uvolněných těžbou do krajiny podle ČBÚ 104/1988 Sb., by tedy měly být známy a měly

by vycházet ze schválených územních plánů dle zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) v platném znění.

Obě tyto činnosti, jak vyplývá i ze zákonných úprav, by měly postupovat v součinnosti. Důležité je zajistit vzájemnou spolupráci se všemi zájmovými skupinami, kterých se změny funkčních vymezení a začlenění ploch týká, což jsou např. vlastníci pozemků, vlastníci okolních pozemků a podnikatelé.

Spolupráci jednotlivých subjektů je snahou zjistit v této práci.

5. Případová studie lokalita jezera Medard na Sokolovsku

Obr. č. 2: Karlovarský kraj, okres Sokolov – jezero Medard

5.1 Jezero Medard

Zájmové území leží v západní části Sokolovské hnědouhelné pánve, západně od města Sokolov, v nejvýznamnější urbanizační ose Karlovarského kraje (obr. č. 2) ležící podél řeky Ohře. Řešené území má protáhlý tvar ve směru západ – východ o délce cca 8 km a šířce cca 4km. Lokalita zasahuje do sedmi měst a obcí, a to Sokolova, Svatavy, Habartova, Chlumu Sv. Máří, Bukovan, Citic a okrajově též Lomnice. Jezero se nachází na severní straně tzv. „lázeňského trojúhelníku“, významného regionu cestovního ruchu, a na jižním okraji regionu Krušných Hor.

Umělé jezero Medard bude svou zatopenou plochou 485,5 ha a hladinou na kótě 400 m. n. m. (obr. č. 3) doposud největším jezerem v západočeském regionu. V současné době probíhá jeho napouštění z řeky Ohře ve zbytkové jámě po těžbě hnědého uhlí. Samotné napouštění jezera začalo v roce 2008 a plánovaný konec je do roku 2013.

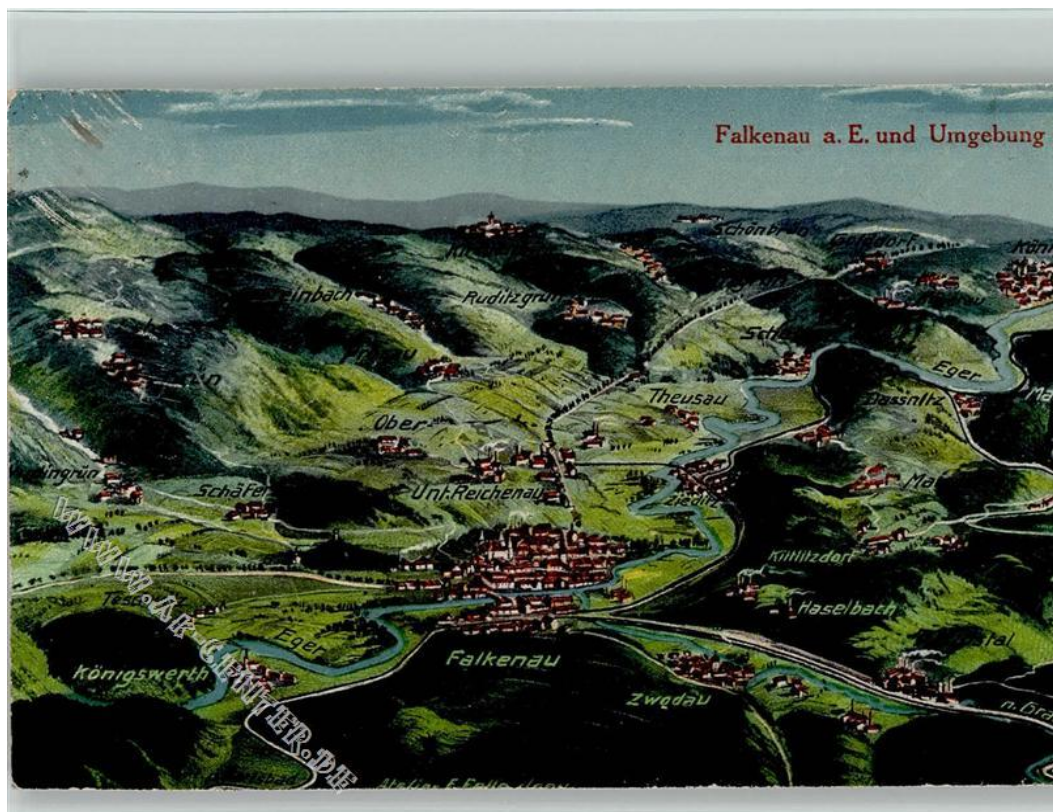

Obr. č. 3: Celkový pohled na budoucí jezero Medard (Neckářová 2012)

5.2 Sokolovská pánev a její širší vztahy

Sokolovská hnědouhelná pánev leží v jihozápadním křídle podkrušnohorské příkopové propadliny při řece Ohři, ohraničená Krušnými horami, Doupovskými vrchy slavkovským lesem (obr. č. 4). Na jihozápadě sousedí s chebskou pávní, od které je oddělena hřbetem krystalických břidlic a na severovýchodě sousedí se Severočeskou pávní, od níž je oddělena stratovulkánem Doupovských hor.

S historií a složením obyvatelstva po odsunu německých obyvatel z poválečného Sokolovska do sousedního Německa se v 50. letech 20. století stav obyvatelstva snížil cca o 40 tisíc lidí. Do oblasti Sokolovska přicházeli noví čeští a slovenští osadníci, mezi nimiž byli převážně horníci a dělníci se základním vzděláním. Z východních oblastí Slovenska byly do Sokolovského revíru víceméně nuceně přesunuty tisíce romských obyvatel. Objevilo se též mnoho dobrodruhů a zlatokopů, kteří neměli o rozvoj a stabilizaci kraje žádný zájem. Naopak lidé s vyšším vzděláním, jako jsou právníci, lékaři či učitelé byli v těchto oblastech nedostatek. Od základu se tak změnila struktura obyvatelstva, a to nejen co se týče národností a vzdělání. Většina nových obyvatel neměla ke zdejší krajině a místům žádný vztah, což se nutně muselo odrazit na vzhledu a charakteru této oblasti. Do tváře Sokolovska zde značně zasáhlo také zřizování vojenských pohraničních pásem a vojenského výcvikového prostoru Slavkovský les. Obyvatelstvo bylo ze zakázaných pásem vystěhováno a v okolí Sokolova byl život omezen. V důsledku toho bylo opuštěno mnoho obcí a samot, lidé odcházeli do vnitrozemí za lepšími podmínkami. Okres Sokolov v těchto letech prošel razantní hospodářskou změnou, jednostranně byl upřednostněn těžký (důlní, hutní, strojírenský....) průmysl. **Další desítky obcí na Sokolovsku zanikly z důvodu rozsáhlé těžby hnědého uhlí:** (obr. č. 3) Albertov, Čistá, Dolní Rozmyšl, Dvory, Horní Rychnov, Jehličná, Kytlice, Lesík, Lipnice, Lísková, Lvov, Pochlovice, Smolnice, Stará Chodovská, Tisová, Vítkov. Tehdejší obec Bukovany musela zcela ustoupit těžbě, byla však postavena od základů obec nová pod stejným názvem, taktéž město Habartov, ale jen z části, výstavba nových domů směřovala na sever (PROKOP 2008).

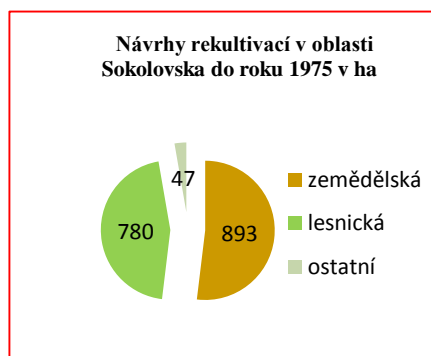
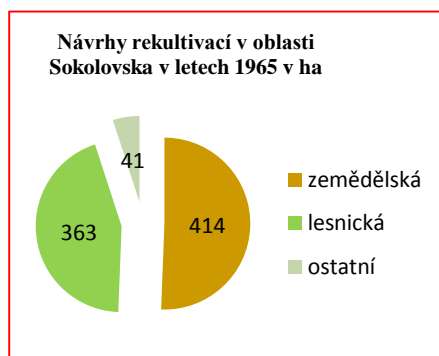
Obr. č. 4: Sokolov a okolí v r. 1917, barevná pohlednice, zdroj: <http://kostelnibriza.cz>

Do historie Sokolovska jsou také zapsána největší důlní díla v České Republice. V Sokolovské hnědouhelné pánvi k nim patřil rozsáhlý povrchový lom Libík (1872 - 2000) a lom MEDARD (1918 - 2000), spojením lomů se spojil i název Medard – Libík. Lom se nachází na severní hranici západní části sokolovské uhelné pánve. Základním prostorem pro dobývání bylo území mezi Sokolovem, Citicemi, Bukovany, Habartovem a Svatavou o celkové výměře 1 183,00 hektarů. K těmto lomům v minulosti náleželi také bývalé hlubinné doly. Jednalo se o důl Anežka v Lískové (1886 – 1958), Felicián v Bukovanech (1898 – 1954), Fischer v Citicích (1830 – 1958), Bedřich v Čisté (1936 – 1947) a Rudolf v Habartově (1887 – 1954) (Jiskra 1997).

5.2.1 Generely rekultivací od roku 1959 – 1975 v lomu Medard – Libík

První generel řešil rekultivaci konkrétními návrhy. Až do roku 1965 v ročních obdobích, po roce 1965 v obdobích pětiletých. Jednotlivé rekultivační návrhy byly odsouhlaseny s příslušnými ONV se zaměřením tak, aby vyhovovaly místním podmínkám i požadavkům. Návrhy byly řešeny s ohledem na blízké okolí lázní Karlovy Vary. V první etapě do roku 1975 (obr. č. 5 a 6) generelu rekultivací se území MEDARD – LIBÍK konkrétně neřeší, protože je těžba uhlí v této lokalitě na vrcholu.

V roce 1959 – 1975 se v generelech uvádělo, že bude rozsah devastací po těžbě uhlí pro celé Sokolovsko celkem 2867 ha. Po roce 1975 se tato plocha bude zvětšovat. Bez konkrétního rozdělení rekultivací na lom Medard.

Obr. č. 5: Generel rekultivace z roku 1959   Obr. č. 6: Generel rekultivace z roku 1959

Rekultivace se dosud prováděly pouze po devastacích těžby uhlí. S rekultivačními pracemi v sokolovsko – chebském revíru se započalo až v roce 1955. Ze starších pramenů bylo možno zjistit, že bývalá společnost „Britania“ prováděla rekultivaci devastovaných pozemků výlučně zalesněním, a to jen v malém měřítku. Zbytek rekultivací tvořila lesnická rekultivace. Doposud byly rekultivovány znehodnocené plochy devastované hlubinnou těžbou. Nebyla prováděna rozsáhlejší odvodnění nebo návoz kulturní půdní vrstvy.

Obrat v rekultivačních pracech nastal po roce 1955, kdy příkazem Ministerstva paliv a energetiky č. 181/55 bylo zřízeno rekultivační oddělení při národním podniku Statky a lesy Královské Poříčí. Byla prováděna rekultivace zemědělská a lesnická.

Pro vyhodnocení provedených rekultivací v první etapě těžby v roce 1955 – 1958 bylo 205,5 ha plochy devastované těžbou, což je 8,1 %. Z toho zemědělství bylo vráceno 157,5 ha, což je 76,6 % rekultivované půdy. Náklady na rekultivační práce byly značně vysoké. Podle výhledu těžby se však tehdy ukázalo, že část rekultivací byla provedena v oblastech, které budou výhledově znovu zasaženy těžbou. Jednalo se o 119,5 ha, tj. 58,2% provedených rekultivací. Vliv na tuto skutečnost mělo především to, že **nebyl dosud na základě těžby zpracováván generel rekultivací**. Tehdy vyvstala otázka **efektivnosti těchto rekultivací**.

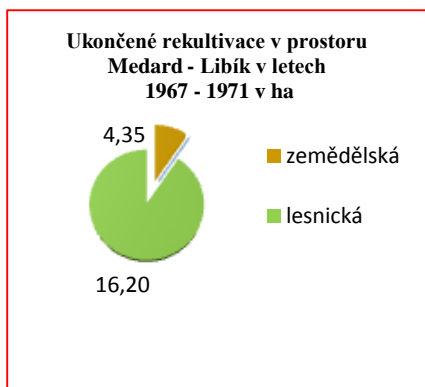
V územní koncepci sledoval návrh do roku 1975 jednak předpoklady pro vybudování zeleného ochranného pásu mezi územím uhelné těžby a prostorem Karlových Varů, jednak snahy přispět k zlepšení celkového prostředí v hlavních centrech osídlení (Sokolov, Horní Slavkov, Chodov, Nová Role).

Původní generel rekultivace z roku 1959 ztratil po čase opodstatnění v důsledku změn původní koncepce i výše těžeb. Byl nahrazován krátkodobými i dlouhodobějšími plány a studiemi, které byly předkládány lidospřímným orgánům k projednání a schválení (HDBS 1959).

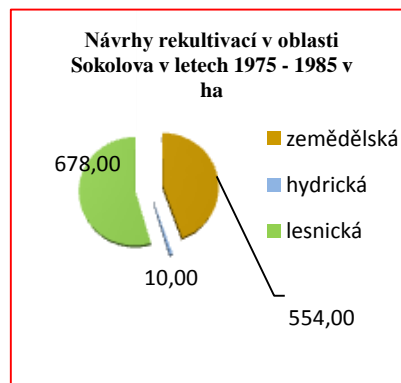
5.2.2 Generely rekultivací od roku 1975 – 1990 v lomu Medard – Libík

Druhý navazující **generel** pro období 1975 – 1985 řešil průběh částečné lesnické rekultivace lomu Libík v roce 1967 o velikosti 3,47 ha. V generelu rekultivací se pro toto období uvádělo, že další rekultivace lomu Libík proběhne v roce 1976 a ozelenění severních svahů lomu Libík proběhne v roce 1978 a 1979. Část zemědělské rekultivace lomu Medard proběhla roku 1971 o velikosti 4,35 ha a lesnická rekultivace o velikosti 16,2 ha, celkem 20,55 ha (obr. č. 7 a 8). Rekultivace vnější výsypky lomu Medard v generelu plánována pro rok 1975 – 1985, uvedena na rok 1978.

V těchto letech měla pevná paliva, vzhledem ke složitosti situace v zajišťování palivo-energetické bilance našeho komunistického státu, zcela mimořádný význam. Zvýšenými úkoly v těžbě dochází k otvirkám zbytkových lokalit, tím se prodlužují plánované termíny ukončení výsypek. Z těchto důvodů požádalo generální ředitelství koncernu Hnědouhelných dolů a briketáren v Sokolově upřesnění stávajícího generelu rekultivace (Báňské projekty Teplice, středisko Ostrov nad Ohří, 1974).

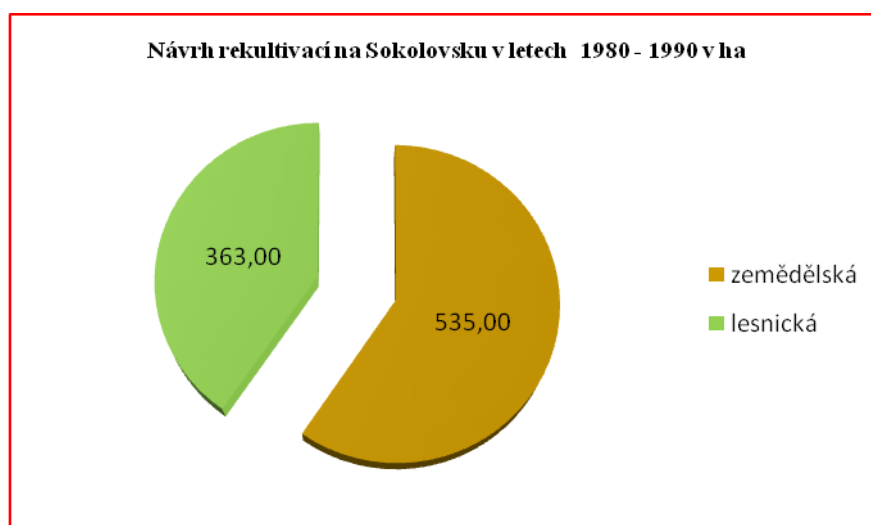

Obr. č 7: Generel rekultivace z roku 1974

Obr. č 8: Generel rekultivace z roku 1974

Třetí generel pro období 1980 - 1990 (obr. č. 9) se zaměřil na zaházení stop současné důlní činnosti pro celou oblast Sokolovska, a to zejména v období 1986 – 1990, neboť vzhledem k některým změněným podmínkám těžby, by nemohly být dříve uvolněny plochy. Do rekultivačního návrhu byly zařazeny skluzy po staré hlubinné důlní činnosti, které nemohly být realizovány již v minulém období. Hlavním důvodem bylo to, že nebylo dořešeno předávání těchto rekultivovaných zemědělských pozemků, zejména investičních objektů Státního statku Karlovy Vary o. p. Velká část v minulosti devastovaných ploch byla již rekultivována. Tento generel uváděl ucelený přehled ukončených rekultivací, navrhovaných rekultivací a zábory pozemků pro období 1980 – 1990 (Báňské projekty Teplice, středisko Ostrov nad Ohří, 1979).

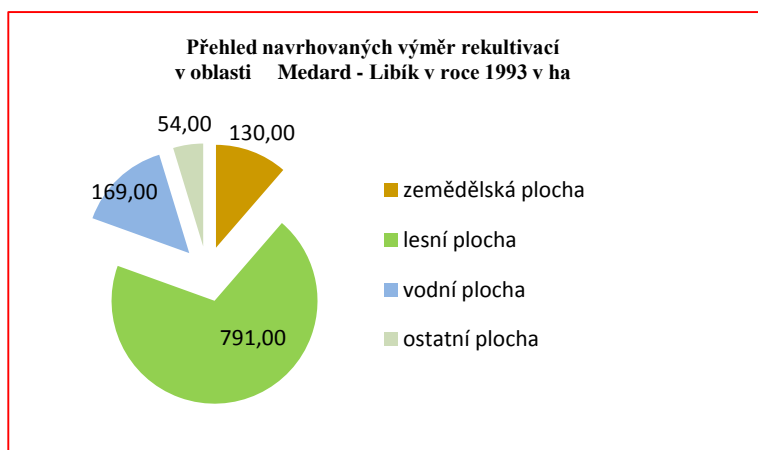
Obr. č. 9: Generel rekultivace z roku 1979

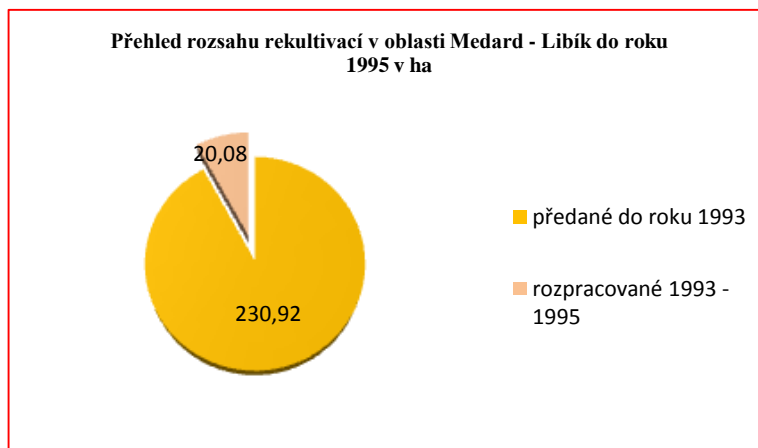
5.2.3 Generely rekultivací od roku 1990 – 2000 v lomu Medard – Libík

Čtvrtý generel (obr. č. 10 a 11) řešil rekultivaci nejen v oblasti lomů Libík – Medard, ale také další přilehlé prostory výsypek Gustav – Dvory v jižním okraji, Čistá a Radvanov v severním okraji. Ve východním okraji byly spojené hranice obcí Svatava a v západním okraji hranicí s městem Habartov.

V generelu se psalo, že prostor obou lomů byl řešený jako celek. Dominantou by měla být vodní nádrž ve zbytkové jámě ve východním kraji u Svatavy o rozsahu 167,00 ha napájené Radvanovským potokem a vodou z řeky Svatavy. Předpokládalo se víceúčelové využití nádrže (např. rybářství, zlepšení mikroklima, vodní sporty, požární voda). Modulace zbývajících prostorů vnitřních výsypek byla v generelu navržena tak, že budou vytvořena 2 údolí v severozápadní části s vyvýšeným kopcem. Okraje by pak měly navazovat na stávající rostlý terén a výsypky. Rekultivované plochy byly navrženy k využití pro zemědělské a lesnické účely. V rámci vytvoření nového biocentra se uvažovalo vytvořit v údolích malá zamokřená území, která budou základem pro budoucí zoologický a biologický život (Hydroprojekt a.s., Praha 4, 1993).

Obr. č. 10: Generel rekultivací z roku 1993

Obr. č. 11: Generel rekultivací z roku 1993

Pátý generel s názvem Program sanací a rekultivací pro léta 1996 – 2000 jsem se dočetla, že Obvodní báňský úřad vydal dne 10. 6. 1996 povolení hornické činnosti v lomu Medard – Libík, kdy se povolila otvírka, příprava a dobývání hnědého uhlí v dobývacím prostoru Svatava, Habartov a Bukovany. Hornická činnost byla prováděna v hranicích již provedené skrývky, **bez nového záboru pozemků**. Předpoklad vyuhlení lomu Medard – Libík byl v roce 2000.

V programu sanací a rekultivací se pro toto období uvádělo, že u lomu Medard je rozpracovaná rekultivace vnitřní výsypky Medard 415 Kluč a v roce 1999 bude zahájena rekultivace Medard – Libík severní část – I. etapa – plocha má výměru 93,00 ha a budou na ní prováděny lesnické a zemědělské rekultivace.

Dále se psalo, že v roce 1995 byl zpracován „**Technický projekt likvidace lomu Medard – Libík**“, který byl postupně upřesňován dalšími technickými projekty. V roce 2001 byl zpracován „Plán likvidace lomu Medard – Libík“ povolený rozhodnutím Obvodního báňského úřadu v Sokolově ze dne 30.10.2001. Na základě tohoto plánu likvidace, jak bylo uloženo těžařské organizaci dle § 31, odst. 5 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon) v platném znění, bude provedena v lokalitě celého lomu o rozloze 1 183 ha vodní plocha na kótu 401 m n. m. o rozloze cca 501,4 ha a zbylá plocha v lokalitě, tj. cca 681,6 ha, je určena převážně pro lesnickou rekultivaci. Z tohoto důvodu je navržena realizace Rekultivace Medard – Libík – IV. etapa převážně lesnickou rekultivací.

Pro toto období byla v plánu likvidace lomu, kdy Ministerstvo životního prostředí, které **obdrželo** dokumentace týkající se zájmového území lomu Medard – Libík

o hodnocení vlivů na životní prostředí, vyjádření dotčených obcí, dotčených orgánů státní správy a veřejnosti, doplňujících informací, zpracovaného posudku a výsledků jeho veřejného projednání a **vydalo** podle § 11 zákona ČNR č. 244/1992 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 132/2000 Sb., z hlediska hodnocení vlivů posuzovaného záměru na životní prostředí **souhlasné stanovisko** k „Plánu likvidace lomu Medard – Libík“ (AGROLESPROJEKT Teplice spol. s.r.o., 1996).

Šestý generel s názvem Aktualizace programu sanací a rekultivací pro rok 1998 - 2000 se předpokládalo, že Lom Medard – Libík bude vyuhlen v předpokládaném termínu, a to v roce 2000. Aktualizovaný program sanací a rekultivací uváděl, že zbytkové plochy lomu a vnějších výsypek budou rekultivovány až v rámci likvidace lomu Medard – Libík.

V programu sanací a rekultivací pro období 1991 – 2008 byly navrženy tyto plochy k rekultivaci.

Rekultivace rozpracované v prostoru Medard – Libík v roce 1997 v ha byly naplánované celkem na 172,33 ha, z čehož 47,39 ha zemědělské, 118, 64 ha lesnické, 6,30 ha vodní rekultivace (AGROLESPROJEKT Teplice spol. s.r.o., 1997).

5.2.4 Generely rekultivací s názvem Zvláštní režim plán sanací a rekultivací pro období po ukončené těžbě 2001 - 2010 Medard – Libík

V těchto obdobích 2001 - 2010 byly plány rekultivací z důvodu věčných změn často aktualizovány, z důvodu vývoje báňského provozu i územního plánování, ale i v požadavcích státní správy a samosprávy obcí. Plány sloužily také pro podání žádosti o schválení čerpání finančních rezerv na sanace a rekultivace pozemků dotčených dobývání Sokolovské uhelné a.s.

Snažila jsem se proto v této práci analyzovat jejich změny. Ukončené rekultivace v tomto období jsou zpracovány pro zpřehlednění do grafů. Rekultivace byla v těchto letech rozdělena do několika etap, které jsem pro zpřehlednění zpracovala v posledním analyzovaném období 2008 – 2010 do katastrálních map.

Období zvláštního režimu plánu sanací a rekultivací na období 2001 – 2005

V tomto generelu (obr. č. 12) s názvem Zvláštní režim plán sanací a rekultivací bylo plánováno zahájení rekultivačních prací na celkové výměře **201,17 ha** nejprve na jižních svazích a v další etapě na západních svazích zbytkové jámy.

Zahajované rekultivace v lokalitě Medard – Libík od roku 2001 – 2005 byly rozděleny do jednotlivých etap.

I. etapa Medard – Libík, jižní svahy - rekultivace byla plánována takto: technická rekultivace na rok 2002, poté práce na lesnické rekultivaci o výměře **69,00 ha** a na hydrické rekultivaci o výměře **0,09 ha**, která **nebyla uskutečněna** v plánu na rok 2013.

II. etapa Medard – Libík, jižní svahy - rekultivace ploch jižních svahů se rozšiřovaly západním směrem, její zahájení na lesnické rekultivaci o výměře **72,00 ha** bylo plánováno na rok 2003 až do roku 2014. Plocha hydrické rekultivace o výměře **0,08 ha** se **neuskutečnila**.

I. etapa Medard – Libík, západní svahy - plocha k technické rekultivaci bude v této etapě připravena v roce 2005 a práce na lesnické rekultivaci o výměře **60,00 ha** by pokračovaly do roku 2016.

Rekultivace rozpracované v prostoru Medard – Libík k období 1.1. 2001 v ha probíhala v oblasti:

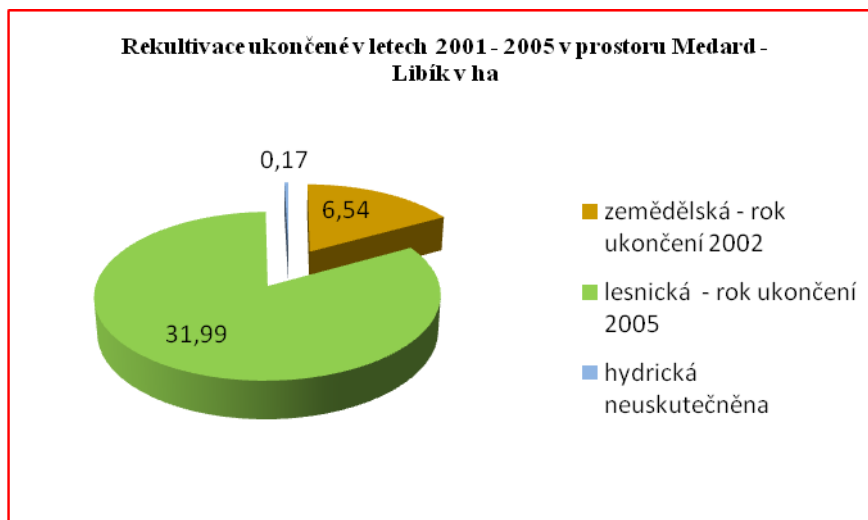
Kluč – jižní svahy - zahájení technické rekultivace bylo v roce 1997, v roce 2008 se předpokládal konec lesnické rekultivace o celkové výměře **3,29 ha**.

II. etapa Gustav horizont 480 - zahájení rekultivace poslední plochy na výsypce byla v plánu na rok 1995 a ukončení lesnické rekultivace o výměře **26,49 ha** bylo na 2002.

Vnitřní výsypka Medard – horizont 415 - zahájení rekultivace bylo v roce 1995, ukončení zemědělské rekultivace o výměře **6,54 ha** v roce 2002 a lesnická rekultivace o výměře **5,50 ha** byla v plánu ukončení roku 2005.

Medard – Libík – severní část I – změna ve výměře - zahájení rekultivace bylo v plánu na rok 1999 a ukončení na rok 2015. V Programu sanací a rekultivací rok zpracování 1996 se však uvádělo oproti původní výměře **90,08 ha**, že celková výměra k rekultivaci bude **93,00 ha**. Zahájení rekultivace bylo v plánu na rok 1999,

zemědělská rekultivace o výměře **22,43 ha** byla v plánu na rok 2006 a ukončení lesnické rekultivace o výměře **67,65 ha** je v plánu na rok 2013 (R-PRINCIP MOST, s.r.o., 2001).

Obr. č. 12: Zvláštní režim plán sanací a rekultivací z roku 2001

Aktualizace zvláštního režimu (obr. č. 13) bylo zpracováno pro rok **2002** kvůli věcným změnám, ke kterým docházelo ve vývoji báňského provozu.

Rekultivace, které byly zahajované v prostoru Medard – Libík pro období 2002 – 2005.

I. etapa Medard – Libík, jižní svahy – I. změna v této aktualizaci byla v ploše i v roku ukončení rekultivace. V první etapě v období 2001 – 2005 se v plánu uváděl termín zahájení rekultivace **2002** a ukončení v roce **2013**. Tento plán s aktualizací pro rok 2002 plán rekultivace uváděl oproti původnímu plánu zahájení technické rekultivace na rok **2004** a práce na lesnické rekultivaci o ploše **69,09 ha** plánovaly do roku **2015**. **Hydrická rekultivace o výměře 0,09 ha nebyla realizována.**

II. etapa Medard – Libík, jižní svahy – I. změna v této druhé etapě rekultivací byla ve výměře i v roku ukončení V první etapě v období 2001 – 2005 se v plánu uváděl termín zahájení rekultivace **2003** a ukončení v roce **2014**. **V druhém plánu** bylo zahájení rekultivací oproti původnímu plánu v roce **2005**, a to rekultivací technickou, plocha lesnické rekultivace o výměře **72,08 ha** bude pokračovat do roku **2016**. **Hydrická rekultivace o výměře 0,08 ha nebyla realizována.**

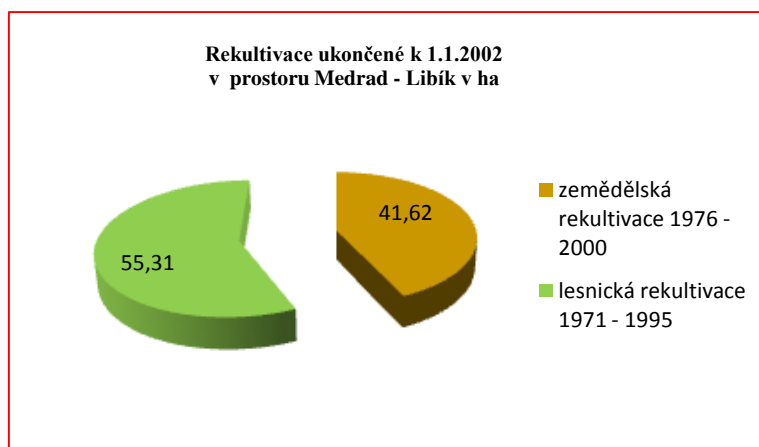
Rekultivace rozpracované k 1. 1. 2002 Medard - Libík v ha byly shodné ve výměrách se zpracovaným zvláštním režimem z roku 2000, **nikoliv** však v letech

ukončení rekultivace. V plánu bylo **celkem 131,90 ha**, z čehož **28,97 ha** zemědělské, **102,93 ha** lesnické rekultivace.

II. etapa na výsypce Gustav – horizont 480 – změna v období. Původní plán rekultivace z roku 2001 – 2005 plánoval rekultivační práce na období 1995 – 2002. V této aktualizaci v roce 2002 se lesnické rekultivace poslední plochy o výměře **26,49 ha** na výsypce posunula na období **1995 - 2005**.

Medard – Libík – severní část I – I. změna ve výměře rok 2001 - 2005
II. změna v období rok 2002 – 2005

V původním plánu rekultivací pro rok 2001 – 2005 se plánoval počátek rekultivací na rok **1999**, zemědělská rekultivace v roce **2006** a ukončení lesnické rekultivace v roce **2013**. **Změna** v letech rekultivací byla provedena v aktualizaci pro období 2002 – 2005, a to počátek rekultivace zůstal v plánu na rok **1999**, v roce ukončení zemědělské rekultivace o výměře **22,43 ha** byla změna na rok **2010** a lesnická rekultivace o výměře **67,65 ha** byla posunuta na rok **2015** (R-PRINCIP MOST, s.r.o., 2002).

Obr. č. 13: Zvláštní režim plán sanací a rekultivací z roku 2002

Pro toto období 2001 – 2005 je to již **druhá aktualizace** pro roky 2004 – 2005, která byla opět zpracována kvůli věcným změnám, ke kterým docházelo ve vývoji báňského provozu, v územním plánování a v požadavcích státní správy a samosprávy obcí, z důvodu podání žádosti o schválení čerpání finanční rezervy na sanace a rekultivace pozemků dotčených dobýváním uhlí, dle ustanovení zákona ČNR č. 44/1998 Sb. o ochraně a využití nerostného bohatství ve znění pozdějších předpisů

a zákona ČNR č. 61/1988 Sb. o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě ve znění pozdějších předpisů.

Rekultivace zahajované v oblasti Medard – Libík pro období 2004 – 2005

I. etapa Medard – Libík – jižní část lomu – II. změna ve výměře, rok ukončení nebyl NESPECIFIKOVÁN

V zahajovaném období rekultivací pro rok 2001 – 2005 byl plán ve výměře **69,00 ha** a počátek rekultivací pro rok **2002** a ukončení v roce **2013**. Zahájení rekultivačních akcí o výměře **69,09 ha** byl v další etapě s aktualizací pro rok 2002 – 2005 plánován na rok **2004** a rok ukončení **2015 (I. změna)**. Pro toto aktualizované období 2004 – 2005 bylo v plánu zahájení lesnické rekultivace o výměře **69,88 ha** na rok 2004, **ukončení roku rekultivací není specifikován (II. změna)**.

II. etapa Medard – Libík – jižní svahy – II. změna ve výměře i v roku zahájení, rok ukončení NESPECIFIKOVÁN

V první etapě pro období 2001 – 2005 byla lesnická rekultivace o výměře **72,00 ha** a hydrická rekultivace o výměře **0,08 ha** plánovaná na rok zahájení **2003** a ukončení v roce **2014**. V další etapě pro rok 2002 - 2005 bylo zahájení rekultivací oproti původnímu plánu plánováno na rok **2005**, a to rekultivací technickou, plocha lesnické rekultivace o výměře **72,08 ha** budou pokračovat do roku **2016**. **Hydrická rekultivace** o výměře 0,08 ha **nebyla realizována (I. změna)**. Aktualizací tohoto plánu pro rok 2004 – 2005 byla změna ve výměře plochy lesnické rekultivace **63,00 ha** i v roce zahájení technické rekultivace **2004**, rok ukončení v tomto plánu nebyl uveden (**II. změna**). V průběhu rekultivace bylo v plánu rozvrženo provedení zalesnění a vybudování odvodňovací příkopy a hospodárnice.

III. etapa Medard – Libík – západní svahy – I. změna ve výměře i v roce zahájení rekultivace

V prvním plánu rekultivací zahajované v dané lokalitě pro období 2001 – 2005 a aktualizace pro rok 2002 – 2005 nebyly změny, rok zahájení byl v plánech pro obě období plánován na rok **2005** a ukončení rekultivací v roce **2016**. Změna byla v aktualizaci pro toto období 2004 – 2005 ve výměře **67,06 ha**, rok zahájení rekultivací byl plánován na rok **2004**, rok ukončení byl v plánu na rok **2016 (I. změna)**.

V. etapa Medard – Libík – plochy v severovýchodní části

Území bylo navrženo k technické rekultivaci v roce 2004, plánovaný konec lesnické rekultivace o výměře **100,57 ha** byl na rok 2016.

IV. etapa Medard – Libík – severní část

V této etapě je zařazena přechodně chráněná plocha „Kamenné pařezy“ o výměře **0,66 ha**, která bude ponechána v současném stavu. Technická rekultivace zahájena v roce 2003, práce na biologické a lesnické rekultivaci o výměře **101,00 ha** budou pokračovat do roku 2015.

Rekultivace ukončené v lokalitě Medard – Libík v období 2004 - 2005

V plánu bylo uvedeno ukončení **5,50 ha** na zalesnění vnější výsypky Medard horizont 415 a **26,49 ha** lesnické plochy v prostoru Gustav horizont 480 – II.etapa, celkem **31,99 ha** lesnické rekultivace v období 1995 – 2005 (R-PRINCIP MOST, 2003).

Obsahem **dalšího plánu** sanací a rekultivací (obr. č. 14) území dotčené těžbou Sokolovské uhelné a.s., právní nástupce bylo zpracováno pro období **2006 – 2010** k vyhlášce ČBÚ č. 242/1993 Sb. vyhláška Českého báňského úřadu, kterou se mění a doplňuje vyhláška Českého báňského úřadu č. 104/1988 Sb., o racionálním využívání výhradních ložisek, o povolování a ohlašování hornické činnosti a ohlašování činnosti prováděné hornickým způsobem naplňuje požadavky §9 Ministerstva životního prostředí č. 13/1994 Sb. vyhláška Ministerstva životního prostředí, kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu, který stanovuje osobě, oprávněné k těžbě nerostů, povinnost vyhodnotit důsledky navrhovaného dobývání na zemědělský půdní fond. Zpracovaný plán respektuje podmínky ochrany zemědělského půdního fondu, požadavky na ekonomicky technicky účelné zahlazení negativních důsledků těžební činnosti a na obnovení funkcí krajiny v zájmovém prostoru.

Před rokem 1990 byly ukončeny menší rekultivační akce v okrajových partiích lokality. V roce 1999 až 2004 byla zahájena rekultivace převážné části vlastní zbytkové jámy nad kótou budoucího zatopení, poté pokračovala rekultivace biologická.

V roce 2006 bylo plánováno zahájení prací souvisejících s vlastním zatápěním zbytkové jámy budoucího jezera Medard – Libík a v roce 2007 zahájení poslední etapy lesnické rekultivace její nezatopené části.

V této akci byly realizovány terénní úpravy a opevnění břehové linie budoucího jezera, napouštěcí objekt a trasa přívodu vody z Ohře a monitoring podzemních vod. Zahájení prací na uvedených objektech bylo plánováno na rok 2006, ukončení

napouštění z řeky Ohře se předpokládá v roce 2011. Po dosažení konečného stavu bude zbytková jáma lomu Medard – Libík zatopena na kótu 401,0 m.n.m., při dosažení této hladiny bude rozloha vodní plochy **497,88 ha**.

Rekultivace zahajované v oblasti Medard – Libík pro období 2006 – 2010

Jezero Medard – Libík

V tomto období byly v plánu terénní úpravy a opevnění břehové linie budoucího napouštěného jezera. Zahájení prací bylo v plánu na rok 2006 a ukončení v roce 2011. Rozloha vodní plochy bude při napuštění této hladiny **497,88 ha**.

VI. etapa Medard – Libík

Poslední plocha lesnické rekultivace o výměře **101,13 ha** byla naplánovaná v jihovýchodní části zbytkové jámy v prostoru mezi Svatavou, výsypkou Antonín a budoucím jezerem. Zahájení technické rekultivace bylo v plánu od roku 2007 a předpoklad ukončení prací na rok 2019.

Rekultivace, které jsou rozpracované v prostoru Medard – Libík k 1.1. 2006

Vnitřní výsypka Medard – Libík – horizont 415 – I. změna v roce ukončení

V plánech pro období 2001 – 2005, aktualizace pro rok 2002 – 2005 a aktualizace pro období 2004 – 2005 bylo zahájení rekultivací plánováno shodně na rok **1995** a ukončení v roce **2005**. Pro toto další období plánu rekultivací 2006 – 2008 bylo zahájení shodné s předcházejícími v roce **1995** a rok ukončení lesnické rekultivace o výměře **5,50 ha** je posunuta na rok **2006 (I. změna)**.

Sanace sesuvu výsypky pod Bukovany- plocha sanace byla **7,70 ha**, jednalo se o sanaci sesuvu části rekultivace Medard – Libík II.etapa Sanační práce byly zahájeny v roce 2005 a v roce 2006 byl předpokládán konec.

Medard – Libík, severní část I – III. změna v období

V plánu rekultivací pro rok 2001 – 2005 byla změna ve výměře (**I. změna**) oproti plánu z roku 1996. V plánu rekultivací pro rok 2001 – 2005 se plánoval počátek rekultivací na rok **1999**, zemědělská rekultivace v roce **2006** a ukončení lesnické rekultivace v roce **2013**. **Změna** v letech rekultivací (**II. změna**) byla provedena v aktualizaci pro období 2002 – 2005, a to počátek rekultivace zůstal v plánu na rok **1999**, v roce ukončení zemědělské rekultivace byla změna na rok **2010** a lesnická rekultivace byla posunuta na rok **2015**. Aktualizace plánu rekultivace 2004 – 2005

je **shodná** s aktualizací pro rok 2002 – 2005. Ve zvláštním režimu rekultivací pro rok 2006 – 2010 byla další změna (**III. změna**), a to v roce ukončení lesnické rekultivace o výměře **67,65 ha** na rok **2016** a zemědělské rekultivace o výměře **22,43 ha**.

I. etapa Medard – Libík – jižní část lomu – upřesnění roku ukončení rekultivace

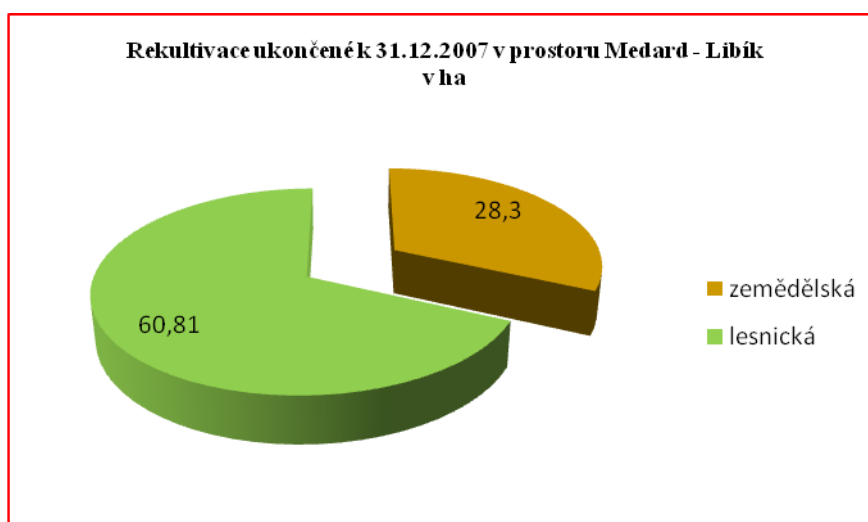
Zahájení akce na lesnické rekultivaci o výměře **69,88 ha** bylo v roce 2004, plánované ukončení pěstební péče byla na rok 2013.

II. etapa Medard – Libík – jižní svahy – upřesnění ukončení rekultivace

První změna byla v plánu aktualizace rekultivací 2002 – 2005, druhá změna v aktualizaci pro rok 2004 – 2005, která je shodná s plánem rekultivací pro rok tento rok 2006 – 2010, rok zahájení **2004** a rok ukončení lesnické rekultivace o výměře **63,00 ha** je plánován na rok **2016**.

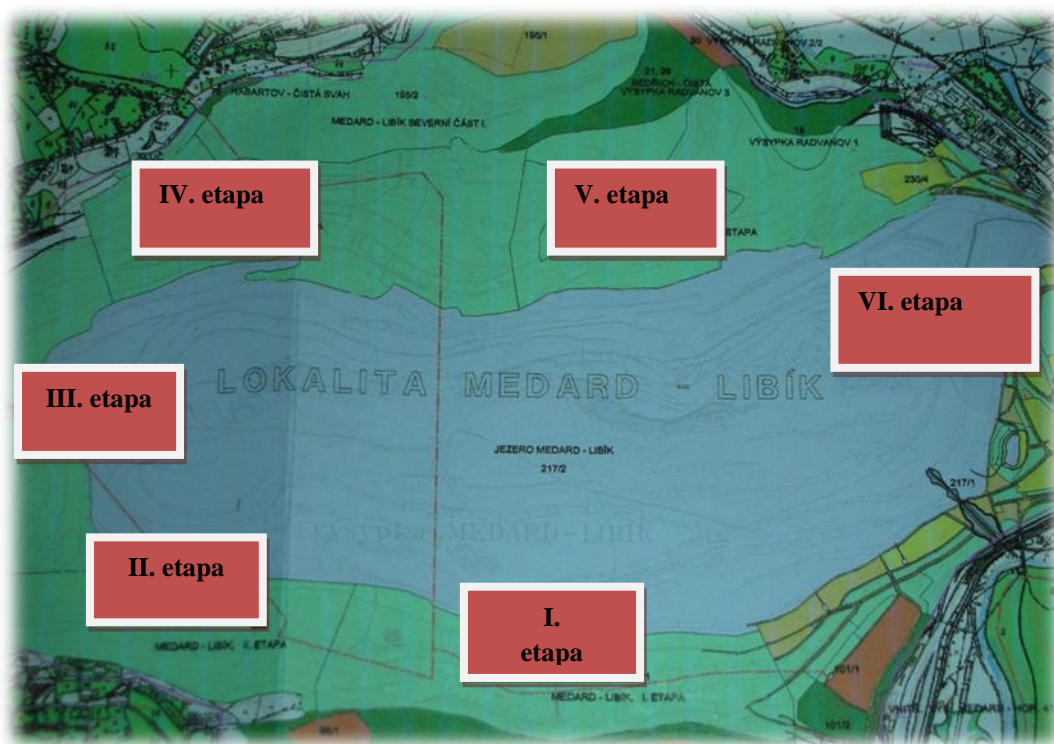
V. etapa Medard – Libík – I. změna v typu rekultivace

V plánech pro období 2004 – 2005 byla uvedena výměra lesnické rekultivace **100,57 ha**, zahájení technické rekultivace na rok 2004 a ukončení je plánováno na rok 2016. V tomto plánu pro rok 2006 – 2010 byla změna v typu rekultivací, výměra lesnické rekultivace **93,30 ha** a ostatní rekultivace o výměře **7,27 ha**, rok zahájení shodný 2004 a ukončení rekultivací v roce 2016 (R – PRINCIP Most s.r.o., 2005).

Obr. č. 14: Zvláštní režim plán sanací a rekultivací z roku 2005

Aktualizovaný plán sanací a rekultivací pro období **2008 – 2010** (obr. č. 15) upřesňuje data zahájení a ukončení provádění rekultivací ploch po dokončené těžbě uhlí v návaznosti na předchozí dokumentaci „Zvláštní režim Plán sanace a rekultivace na období 2006 – 2010, který byl schválen Ministerstvem životního prostředí ze dne 29.12.2005.

Obr. č. 15: Mapa jednotlivých etap rekultivací 1:250000, R – PRINCIP MOST, s.r.o. z roku 2008

Protože se u převážné většiny lokalit rekultivovalo, probíhala jednání o posunutí termínu rekultivací plánovaných k zahájení v roce 2006 na rok 2008, a o změně rekultivace ze zemědělské půdy na ostatní plochy v území, kde není provozována zemědělská výroba, Ministerstvo životního prostředí nemělo k předložené dokumentaci připomínek.

V roce 2008 proběhlo zahájení prací souvisejících s vlastním zatápním zbytkové jámy (jezero Medard – Libík), tj. výstavba jímacího objektu, terénní úpravy a opevnění břehové linie a monitoring. Což se posunutím termínu na tento rok stalo a jezero se bude napouštět až do roku 2013.

Rekultivace zahajované v oblasti Medard – Libík pro období 2008 – 2010

Jezero Medard – Libík, opevnění břehové linie - Změna v období i v ploše jezera
Plán pro období 2006 – 2010 uvádí plochu vodní hladiny zatopeného jezera o výměře **497,88 ha**, avšak v aktualizovaném plánu 2008 – 2010 je ve výměře vodní hladiny změna, a to na **493,44 ha**, včetně opevnění břehové linie bude výměra činit **505,15 ha**. V plánu byla navržena technologická komunikace o šířce 4 metů po dobu výstavby opevnění a bude sloužit pro zavážení materiálu. Po dokončení této stavby bude komunikace upravena a bude sloužit k účelům cyklostezky. Původní plán pro období 2006 – 2010 předpokládal zahájení prací v letech **2006 a ukončení v roce 2011**. Plán pro období 2008 – 2011 uvádí počátek zahájení prací v letech **2008** a předpokládané ukončení v roce **2013**.

Jezero Medard- Libík, monitoring podzemních a povrchových vod.
Předpokládané zahájení monitorování napouštění jezera bylo plánováno pro rok 2008 a ukončení monitoringu podzemních vod je v plánu uvedeno pro rok 2014.

Rozpracované rekultivace – stav k 1. 1. 2008

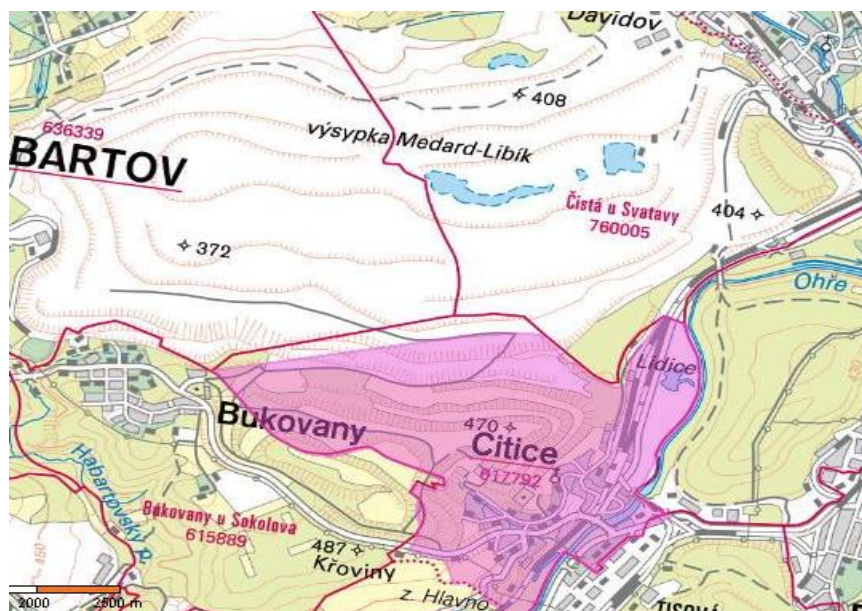
Medard – Libík, severní část I – IV. změna, a to v období ukončení lesnické rekultivace

V plánu rekultivací pro rok 2001 – 2005 byla změna ve výměře (**I. změna**) oproti plánu z roku 1996. V plánu rekultivací pro rok 2001 – 2005 se plánoval počátek rekultivací na rok **1999**, zemědělská rekultivace v roce **2006** a ukončení lesnické rekultivace v roce **2013**. **Změna** v letech rekultivací (**II. změna**) byla provedena v aktualizaci pro období 2002 – 2005, a to počátek rekultivace zůstal v plánu na rok **1999**, v roce ukončení zemědělské rekultivace byla změna na rok **2010** a lesnická rekultivace byla posunuta na rok **2015**. Aktualizace plánu rekultivace 2004 – 2005 **je shodná** s aktualizací pro rok 2002 – 2005. Ve zvláštním režimu rekultivací pro rok 2006 – 2010 byla další změna (**III. změna**), a to v roce ukončení lesnické rekultivace na rok **2016**. Zvláštní režim rekultivací pro rok 2008 – 2010 vykazuje další změnu (**IV. změna**), a to v roce ukončení lesnické rekultivace pro rok **2014** na ploše o výměře **67,65 ha**, zemědělská rekultivace právě probíhá na ploše o výměře **22,43 ha**.

I. etapa Medard – Libík – jižní část lomu – toto období bez změn (obr. č. 16)

Plocha lesnické rekultivace – 69,88 ha

V plánu rekultivací v období 2002 – 2005 byla první změna ve výměře i v roce zahájení i ukončení rekultivací oproti období 2001 – 2005. Druhá změna byla v plánu v období 2004 – 2005 ve výměře, která je shodná s aktuálním rokem 2008 – 2010. Tzn., že lesnická rekultivace bude probíhat na ploše o výměře **69,88 ha**.

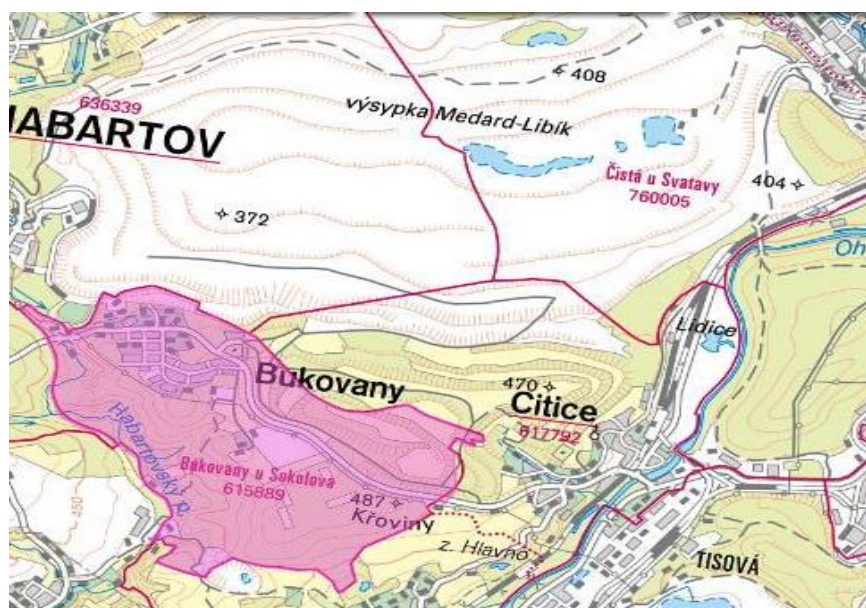
Obr. č. 16: I. etapa rekultivací Citice, zdroj: <http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz>

II. etapa Medard – Libík – jižní svahy – změna v roce ukončení (obr. č. 17)

V prvním plánu pro období 2001 – 2005 byla lesnická rekultivace o výměře **72,00 ha** a hydrická rekultivace o výměře **0,08 ha** plánovaná na rok zahájení **2003** a ukončení v roce **2014**. V další etapě pro rok 2002 - 2005 bylo zahájení rekultivací oproti původnímu plánu plánováno na rok **2005**, a to rekultivací technickou, plocha lesnické rekultivace o výměře **72,08 ha** bude pokračovat do roku **2016**. **Hydrická rekultivace** o výměře **0,08 ha** **nebyla realizována (I. změna)**. Aktualizací tohoto plánu pro rok 2004 – 2005 byla změna ve výměře plochy lesnické rekultivace **63,00 ha** i v roce zahájení technické rekultivace 2004, rok ukončení v tomto plánu nebyl uveden (**II. změna**).

V tomto aktuálním plánu pro rok 2008 – 2010 je plocha rekultivace stejná jako v předcházejícím plánu o výměře 63,00 ha, rok zahájení 2004 a rok ukončení je odlišný **2015**.

V průběhu rekultivace byly vybudovány odvodňovací příkopy a hospodárnice a celá plocha byla zalesněna.

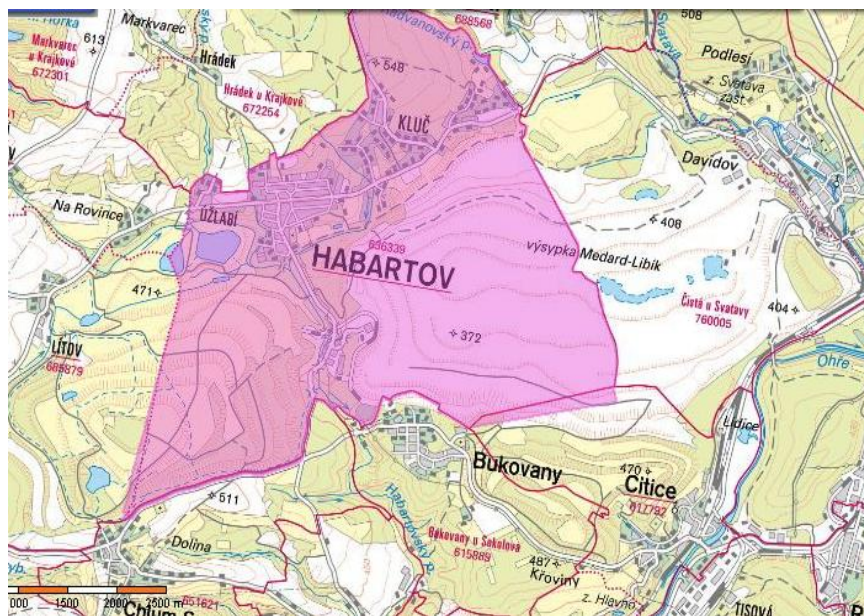

Obr. č. 17: II. etapa rekultivací Bukovany, zdroj: <http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz>

III. etapa Medard – Libík – změna v roku ukončení (obr. č. 18)

V prvním plánu rekultivací zahajované v dané lokalitě pro období 2001 – 2005 a aktualizace pro rok 2002 – 2005 nebyly změny, rok zahájení byl v plánech pro obě období plánován na rok **2005** a ukončení rekultivací v roce **2016**. Změna byla v aktualizaci pro toto období 2004 – 2005 ve výměře plochy lesnické rekultivace **67,06 ha**, rok zahájení rekultivací byl plánován na rok **2004**, rok ukončení byl v plánu na rok 2016 (**I. změna**).

V plánu rekultivací pro období 2008 – 2010 je rok zahájení shodný – rok 2004, změna je však v ukončení rekultivací plánován na rok **2015**.

Obr. č. 18: III. – IV. etapa rekultivací Habartov, zdroj: <http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz>

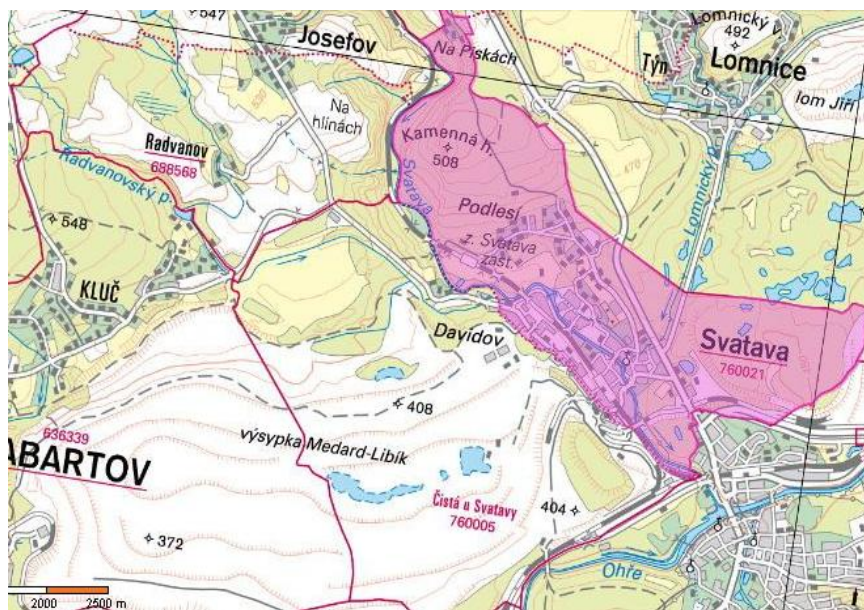
IV. etapa Medard – Libík – bez změn (obr. č. 18)

Plocha určená k rekultivaci byla technicky upravena, převrstvena a oseta travnou směsí, lesnická rekultivace bude probíhat na ploše o výměře **101,00 ha**. V této etapě byla zařazena chráněná plocha „**Kamenné pařezy**“ o výměře **0,66 ha**, která bude ponechána v současném stavu. Zahájení rekultivací bylo v plánu na rok 2003 a ukončení v roce 2015.

V. etapa Medard – Libík - II. změna v roce ukončení (obr. č. 19)

V plánech pro období 2004 – 2005 byla uvedena výměra lesnické rekultivace **100,57 ha**, zahájení technické rekultivace na rok 2004 a ukončení je plánováno na rok 2016. V plánu pro rok 2006 – 2010 byla změna v typu rekultivací, výměra lesnické rekultivace **93,30 ha** a ostatní rekultivace o výměře **7,27 ha**, rok zahájení shodný 2004 a ukončení rekultivací v roce 2016.

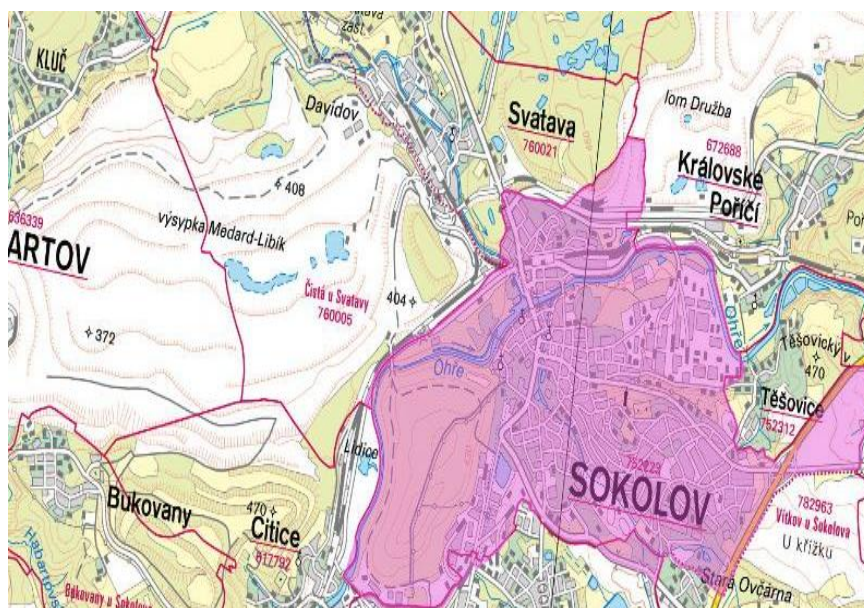
V plánech pro období 2008 -2010 se zahájení rekultivace plánovalo na rok 2004 shodné s plány z minulých období a v roce ukončení je změna plánována na rok **2016**.

Obr. č. 19: V. etapa rekultivací Svatava, zdroj: <http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz>

VI. etapa Medard – Libík (obr. č. 20)

Pro rekultivaci v lokalitě Medard – Libík je tato etapa poslední a nachází se v jihovýchodní části. Technická rekultivace probíhá od roku **2007** a terénní úpravy probíhají na výměře **75,77 ha**, výstavba příkopů o délce 3 058 metrů, hospodárnice o délce 14 682 metry a malých vodních nádrží o rozloze **1 ha**. V průběhu biologické rekultivace bude probíhat zemědělská rekultivace o výměře **12,76 ha**, lesnická rekultivace **67,08 ha** a ostatní rekultivace na ploše o výměře **19,46 ha**. Ukončení rekultivace se plánuje na období roku **2018**.

Obr. č. 20: VI. etapa rekultivací Sokolov, zdroj: <http://sgi.nahlizenidokn.cuzk.cz>

Předpokládané ukončení rekultivací v období 2008 - 2010
AKCE Kluč – jižní svahy o výměře **3,29 ha**. V roce 2010 se očekává ukončení zemědělské rekultivace o výměře **22,43 ha** v oblasti Merad – Libík, jižní část I (R- Princip Most s.r.o. 2008).

5.2.4.1 Současné územní plány obcí po ukončení těžby roku 2000

Podkladem pro řešení nové plnohodnotné krajiny a pro zpracování územních plánů s využitím plochy v lokalitě Medard – Libík jsou urbanistické studie západní části Sokolovské pánve – jezero Medard a urbanistická studie Pod Jelením vrchem, zhotovitelem obou aktualizovaných studií byla Ing. arch. Vlasta Poláčková, rok 2006.

Za zmínku stojí studie s názvem „**Na hraně okolo Sokolova**“, vydaná v roce 2003, zpracovaná autorem Ing. arch. Romanem Kouckým, architektonická kancelář s.r.o., se sídlem Praha 2, ve spolupráci se zahradní architektkou Ing. Milenou Novákovou, zahradní a krajinářská architektura, se sídlem Karlovy Vary.

Je založena především na tvorbě městských parků, ale nápad vytvořit naučné radiální stezky na Sokolovsku s centrálním výchozím bodem ve středu města v návaznosti na rekreační trasy pojmenovaných dle patronů, která upozorňují na historii místa anebo za použití jmen převzatých z názvů bývalých dolů a výsypek, obklopující zdevastovanou, leč z velké části rekultivovanou krajinu, které jsou vedeny do všech světových stran, je velmi fascinující. Snahou této studie byl pomyslný návrat ke kulturní a nezapomenutelné úrodné krajině formou naučných stezek. Navrženo bylo celkem 8 tras s různými názvy, jedním z názvů byl také Medard, vztahující se k mému hlavnímu tématu této bakalářské práce (studie Na hraně okolo Sokolova, rok 2003).

V oblasti Sokolovska v prostorech rekultivací po ukončené těžbě hnědého uhlí v lokalitě Medard – Libík je plánován vznik rekreačních aktivit, jedná se především o vodní plochu s využitím pro vodní sporty, nová ubytovací a sportovní zařízení, utváření nové plnohodnotné krajiny přístupné pro pěší turisty i cykloturisty,

se zajištěním dopravní dostupnosti, parkování a technické vybavenosti. Tato lokalita se řadí do regionální oblasti nadmístního významu cestovního ruchu SR9 Sokolovsko (Zásady územního rozvoje Karlovy Vary 2010).

V současném stavebním zákoně č. 183/2006 Sb. podle ustanovení § 188 odst. 1 zákona se uvádí, že územně plánovací dokumentaci sídelního útvaru nebo zóny, územní plán obce a regulační plán schválené před 1. lednem 2007 lze do 31. prosince 2015 podle tohoto zákona upravit, v rozsahu provedené úpravy projednat a vydat, jinak pozbývají platnosti.

Z tohoto důvodu některé dotčené obce v zájmové lokalitě Medard – Libík, zpracovávají návrhy územních plánů a jsou před jejím schválením.

Karlovarský kraj se v rámci podpory obcí rozhodl zřídit dotační titul „Podpora územně plánovací činnosti obcí Karlovarského kraje“ ze kterého lze čerpat dotace právě na pořízení nového územního plánu (Měsíčník Karlovarského kraje – Krajské listy, únor 2012).

5.2.4.2 Obec Bukovany (současný územní plán rok 2003)

Obec Bukovany leží 8 km západně od města Sokolov v těsné blízkosti jezera Medard. Celková **katastrální plocha** obce je **310 ha**, z toho orná půda zabírá pouze tři procenta. Lesy rostou asi na jedné polovině katastrálního výměru obce (OBCE A MĚSTA 2012).

Stále aktuální **územní plán (ÚP) obce Bukovany z roku 2003**, který byl schválen zastupitelstvem v obci Bukovany dne 02.12.2003. Bukovany V ÚP se píše, že stavby a činnosti realizované podle Plánu likvidace lomu Medard – Libík budou zahájeny v roce 2000 – 2019 a komplexní ukončení celého prostoru se předpokládá na rok 2030. V tomto ÚP se poukazuje na fakt, že nedostatkem dokumentace EIA, zpracována Ministerstvem životního prostředí v Praze dne 14.května 2001 nebyla řešena stabilita svahů, jejíž paty byly odtěženy, uvádí se, že výstavba je v tomto měřítku ohrožena sesuvem, je potřeba aby se obec v další fázi projektové dokumentace tomuto nedostatku věnovala. Dále v prostoru obce probíhají plánované

rekultivace dle plánů. Je však pravdou, že správní území obce nezasahují do rekultivovaných prostorů. Co se týče dopravy, prozatím v ÚP neplánovali žádné změny. Územím neprochází žádné značené cyklistické ani turistické trasy (územní plán Bukovany, rok 2003).

Návrh zadání územního plánu Bukovany rok 2011

Návrh nového územního plánu (ÚP) z roku 2011 byl zpracován jednak z důvodu legislativního, dle § 188, odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), které byly schválené přede dnem 1. 1. 2007, kdy pozbývají územně plánovací dokumentace k 31.12.2015 platnosti, současný ÚP byl schválen zastupitelstvem obce Bukovany dne 2.12.2003 usnesením č. 2-14-03 a jednak z významu dokončovacích prací zatápějícího jezera Medard – Libík v rámci rekultivací po těžbě hnědého uhlí v této lokalitě. Jezero (západ) zasahuje v obci Bukovany do správního území obce v severní části. V návrhu ÚP se počítá s obnovou území po ukončené těžbě hnědého uhlí a zkvalitněním podmínek pro bydlení a pro kulturní rozvoj regionu. Budou se prověřovat možnosti využití stávající lesní plochy severně od sídliště až k silnici III. třídy č. III/21217 pro lesopark umožňující umístění staveb drobného vybavení, navržení účelových komunikací, zejména vymezení nových ploch a koridorů pro cyklistické a turistické trasy pro zlepšení prostupnosti území. Dále budou prověřena stávající koncepce dopravy, případné nové komunikace v souladu s navrženým urbanistickým řešením, odstavná a parkovací místa pro obyvatele obce, zjišťují se kapacity zásobování tepla, elektrické energie, plynu, telekomunikace pro případ jejich rozšíření z důvodu rozšíření ať už obytných či rekreačních zón v oblasti.

V předcházejícím ÚP z roku 2003 se poukazuje na nedostatky dokumentace EIA, kdy nebyla řešena stabilita svahů. V tomto novém návrhu ÚP 2011 jsem se o řešení problematiky stability svahů nedočetla (návrh územního plánu obce Bukovany, rok 2011).

5.2.4.3 Obec Citice (současný územní plán rok 2011)

Obec Citice leží 3 km od města Sokolova a skládá se ze sídla Citice a sídla Hlavno. Sídlu Hlavno se významu napouštěného jezera víceméně nedotkne. Celková **katastrální plocha** obce je **541 ha**, z toho orná půda zabírá pouze sedmnáct procent. lesy zabírají pouze kolem jedné desetiny katastru obce (OBCE A MĚSTA 2012).

Obec Citice doposud neměla zpracovaný územní plán (ÚP). Současný ÚP uvádí, že až doposud se rozvoj území řídil dle urbanistické studie (US) Citice z roku 1992, kterou jsem k dispozici nezískala. ÚP na tuto US navazuje.

Na území obce byla definitivně ukončena těžba nerostných surovin a v současné době probíhá závěrečná etapa sanace a rekultivace ploch negativně zasažených těžbou. Do obce jak se v ÚP píše se opět vrací „normální život“.

Obec začíná být prezentována jako místo s dobrými podmínkami pro bydlení. Na území obce Citice proběhla v letech 2007 -2008 sanace těles důlních vleček včetně mostů, zemědělská rekultivace výsypky Gustav je ukončena, probíhá ještě cyklus lesnické rekultivace, která je rozpracována. Tyto sanované plochy a koridory budou revitalizovány na místní komunikace, které umožní dopravní obsluhu zcela nových zastavitelných ploch i v hranicích zastavěného území.

Do ÚP byla převzata již vybudovaná cyklostezka podél řeky Ohře, využívána i jako in – line dráha. Dále je navržena cyklostezka po stávajících účelových komunikacích výsypky Gustav a místních komunikacích, a to ve směru Bukovany – Citice – Sokolov.

ÚP žádné nové cesty napříč tělesem výsypky Gustav v souvislosti s plánovanými aktivitami nadmístního významu u nově vznikajícího jezera Medard severně nad obcí Citice neřeší. ÚP zachovává stávající obhospodařované zemědělské půdy.

Zachovány jsou rovněž pozemky v soukromém vlastnictví na západě obce Citice. Těžba byla a dosud ještě je pro obec limitujícím faktorem, která se může rozvíjet pouze západním směrem, tak jak bylo v zadání ÚP.

Pozemky v tomto směru byly v návrhu zadání určeny k zastavění, avšak majitelé s tímto nesouhlasili. ÚP proto neřeší rozvoj vlastní obce Citice západním směrem.

Územím obce neprochází žádná silnice I. a II. třídy, ale pouze 4 silnice III. třídy, které ÚP zachovává i přes významné budoucí místo jezera Medard beze změny.

ÚP nenavrhuje na území obce žádnou plochu jako územní rezervu a na území obce se nevyskytují žádné rozvojové plochy s vazbou na US jezera Medard. (územní plán obce Citice, rok 2011).

5.2.4.4 Město Habartov (územní plán 2009)

Město Habartov leží v těsné blízkosti umělého jezera Medard – Libík do kterého spadají sídla Horní Částkov a Lítov. Celková **katastrální plocha** obce je **2117 ha**, z toho orná půda zabírá pouze šestnáct procent (<http://www.obceamesta.info/> – města.info).

Město Habartov má stejnou historii jako obec Bukovany, při dolové činnosti v minulosti město zaniklo, ale po ukončení těžby bylo opět v severní části postaveno nové. V tomto řešeném území jsou 3 katastrální území – Habartov, Lítov a Horní Částkov.

Správní území města Habartov bylo zasaženo těžbou hnědého uhlí téměř dvě třetiny celkové plochy. Těžba byla ukončena v roce 2000. V lokalitě Medard – Libík jsou již rekultivace ukončené a zároveň rozpracované dle Zvláštního režimu, plán sanace a rekultivace na období 2006 – 2010, kterou zabezpečuje společnost Sokolovská uhelná a.s. právní nástupce, vyplývající z platné legislativy horního zákona č. 439/ 1992 Sb. v platném znění a dalších zvláštních právních předpisů např. zákona o ochraně zemědělského půdního fondu č. 334/1992 Sb. v platném znění.

Navrhovaný zábor zemědělské půdy a lesní půdy **zohlednil** dokončené a rozpracované zemědělské a lesnické rekultivace po ukončené těžbě uhlí dle Zvláštního režimu, plán sanace a rekultivace na období 2006-2010.

V územním plánu Habartov se zábor zemědělského půdního fondu řešil pro celé správní území obce, tj. katastrální území Habartov Horní Částkov a Lítov.

Celkový rozsah navrhovaného záboru zemědělské půdy je spolu s údaji o druzích, kultuře, bonitaci a třídě ochrany ZPF je uveden níže. K **záboru** je navrženo **celkem 109,26 ha** a z toho **58,27 ha** zemědělského půdního fondu a **50,99 ha** ostatních

ploch. Zábor celkem včetně cyklotras je přibližně **120,62 ha** (z toho **11,36 ha** pro cyklistické trasy).

Vzhledem k záměru vytvoření podmínek pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu včetně rozvoje aktivit obyvatel i možných návštěvníků ve volném čase, je nezbytné podpořit tento záměr odpovídající vhodnou sítí cyklistických tras. Cyklistické trasy budou vedeny částečně po ostatních plochách.

Funkční využití ploch záborů ze ZPF je **16,19 ha** v zastavěném území a **58,27 ha** mimo zastavěné území. U části navrhovaných ploch je již zábor zemědělské půdy odsouhlasen v rámci platného územního plánu sídelního útvaru Habartov. Navrhovaný zábor zemědělské půdy a lesní půdy **zohlednil** dle požadavku dokončené a rozpracované zemědělské a lesnické rekultivace po ukončené těžbě uhlí. Výměra navrhovaného záboru zemědělské půdy podle funkčního využití lokalit je **55,75 ha** pro funkční využití bydlení, **0,54 ha** pro funkční využití dopravní infrastruktury, **0,12 ha** pro funkční využití technické infrastruktury, **0,78 ha** pro funkční využití občanské vybavení, **1,08 ha** pro funkční využití zeleň. Podstatná část záboru zemědělské půdy cca **56,52 ha** ochrana III, IV. a V.

Dle požadavku Krajského úřadu Karlovarského kraje bylo navrhované funkční využití pozemků na jednotlivé plochy (lokality), které byly rekultivovány (dokončené i rozpracované rekultivace) nebo budou zahajovány, a na kterých se uvažuje s umístěním výhledových rozvojových záměrů, **zapracováno** do územního plánu jako **plochy územních rezerv**.

V důsledku návrhu zastavitelných ploch, předpokládá územní plán **zábor** zemědělského půdního fondu (ZPF), který však bude **kompensován** novými plochami přírodního rázu po rekultivacích. ÚP požaduje při realizaci urbanistických záměrů, aby byly ze ZPF odnímány jen nejnútnejší plochy zemědělské půdy. Avšak navrhované zábory jsou z důvodu zajištění rozvoje sídel nezbytné (územní plán města Habartov 2009).

5.2.4.5 Obec Chlum Sv. Máří (územní plán rok 2006)

Celková **katastrální plocha obce je 471 ha**, z toho orná půda zabírá pouze osmnáct procent. Trochu více než polovina výměry obce je porostlá lesem (OBCE A MĚSTA 2012).

Obec Chlum Sv. Máří se nachází při jižní hranici prostoru Medard- Libík, přičemž správní území obce nezasahuje do rekultivovaných ploch. Avšak mohla by se stát v budoucnosti vstupní branou do rekultivovaného území, z čehož by mohla obec, tak i rekultivované území získat na důležitosti.

V územním plánu je navrženo parkoviště pro vozidla, z kterého by se mohla stát nástupní stanicí do ráje cykloturismu s informační tabulí pro orientaci v okolí.

Historickou viditelnou dominantou této obce je kostel Nanebevzetí Panny Marie a svaté Máří Magdaleny, který se může pro turisty stát příjemnou zastávkou k nahlédnutí do jejich prostor (územní plán obce Chlum Svaté Máří, rok 2006).

5.2.4.6 Obec Lomnice (návrh územního plánu rok 2009)

Celková **katastrální plocha obce je 1386 ha**, z toho orná půda zabírá pouze tři procenta. Pětina katastru obce je osázena lesním porostem (OBCE A MĚSTA 2012).

Obec doposud neměla zpracovaný územní plán, k dispozici měla zpracovanou urbanistickou studii (US) z prosince roku 1992 (telefonický dotaz 3/2012 na obec Lomnice).

Obec Lomnice do zájmového území zasahuje jen velmi okrajově, proto se v návrhu územního plánu řeší pouze rozšíření cyklotras o navrženou cyklotrasu Vintířov – Lomnice – Svatava – jezero Medard, která bude vedena okolo Lomnice po sanovaném tělese důlní vlečky (návrh územního plánu obce Lomnice, rok 2009).

5.2.4.7 Město Sokolov (územní plán rok 2008)

Celková katastrální plocha města je 2277 ha (OBCE A MĚSTA 2012).

Lokalita Medard – Libík se katastrálním územím města Sokolova přímo nedotýká. Je však nejdůležitější páteční komunikací v propojení turistického ruchu. S ukončováním těžby v sokolovském regionu se počítá s rozvojem cestovního ruchu a rekreace v revitalizované krajině Sokolovské pánve, v návaznosti na Krušné hory.

S touto prognózou územní plán města Sokolova počítá a připravuje výstavbu nadmístního významu. Jedná se o obchvat Sokolova a Svatavy, nové úseky západního obchvatu přeložky II/210 a severního obchvatu přeložky II/181, včetně jejich křížení u Svatavy. Se započítáním výstavby územní plán počítá v průběhu roku 2012. Tímto obchvatem bude jednak ulehčením automobilové dopravy pro Sokolov a jednak se tímto záměrem počítá s hlavním přístupem do lokality v souvislosti s kvalitním moderním silničním spojením na Německo v historickém koridoru řeky Svatavy.

Další důležitostí, kterou řeší ÚP města Sokolov s propojením lokality Medard, jsou značené stávající cyklistické trasy – směr Krušné hory a Slavkovský les. Město Sokolov bude napojeno na nadregionální cyklistickou trasu podél Ohře.

Plánovanými změnami ve spojitosti se zpracovanou urbanistickou studií je vymezena v ÚP územní rezerva – plocha pro lanovou dráhu přes Jižní lom, přejatou z dokumentace Urbanistická studie západní části Sokolovské pánve, zpracovaná Ing. arch. Vlastou Poláčkovou, aktualizace v roce 2006, z důvodu prozatím ideového záměru. Realizace tohoto záměru je však nejistá.

Navrhované plochy pro přestavbu v okolí města Sokolova po ukončené těžbě uhlí jsou v ÚP **v souladu s Plánem sanací a rekultivací na období 2006 – 2010** (R- Princip Most, s.r.o. 11/2005). Plán rekultivací byl schválen v roce 2005 Ministerstvem životního prostředí (územní plán města Sokolov 2008).

5.2.4.8 Městys Svatava (stávající územní plán)

V roce 2001 byl zpracován Ing. arch. Alexandrou Kaskovou **první návrh změny** územního plánu sídelního útvaru tehdejšího obecního úřadu Svatava na navazující ÚP z roku 1994. Změny v návrhu byly vyvolány jednak podnikatelskými aktivitami majitelů restituovaných pozemků ve Svatavě a z části potřeb vlastní obce ve vazbě na Zákon o převodu půdy č.95/1999 Sb. v platném znění. Z 38 dílčích změn bylo 26 ploch určeno k zastavění objekty, 9 změn představuje dopravní plochy a 3 změny navrhuje plochy zeleně. Změna však není spojena s lokalitou Medard – Libík (změna č. 1 územního plánu, rok 2001).

V roce 2006 byl zpracován Ing. arch. Alexandrou Kaskovou **druhý návrh změny** původního ÚP z roku 1996 sídelního útvaru obecního úřadu Svatava. Tato změna č. 2 řeší ve vztahu k platné územní plánované dokumentaci větší přestavbou území a v k.ú. Čistá u Svatavy nové rozvojové plochy. Změna č. 2 řeší celkem 14 dílčích změn, z toho 13 změn ve funkčním využití a 1 změna je v řešení inženýrských sítí. Změna však není spojena s lokalitou Medard – Libík (změna č. 2 územního plánu, rok 2006).

V roce 2009 byl zpracován Ing. arch. Alexandrou Kaskovou v pořadí již **třetí návrh změny** původního ÚP z roku 1996 sídelního útvaru obecního úřadu Svatava. Tato změna byla vyvolána plánovanými aktivitami v západní části Sokolovska v souvislosti s rekreačním využitím zatopené zbytkové jámy lomu Medard mezi Sokolovem, Svatavou a Habartovem (změna č. 3 územního plánu, rok 2009).

Krajský úřad Karlovarského kraje v roce 2005 zadal zpracovat urbanistickou studii. Zpracovatelem byla Ing. arch. Vlasta Poláčková s názvem Západní část Sokolovské pánve – jezero Medard a Pod Jelením vrchem. Tyto studie řešily území zasažené těžbou hnědého uhlí a její západní a východní část se zatápějícím umělým jezerem Medard – Libík a Lítov – Boden.

Kolem nově vznikajícího jezera studie řeší rozsáhlé území pro rekreaci a její technicko - obslužné zázemí včetně dopravních vazeb. Studie předpokládá nové aktivity na území šesti obcí. Jenou z nich je i městyse Svatava, na jejímž území leží jak část vlastního jezera, tak i nově zastavitelné plochy v lokalitě kolem Jeleního vrchu a na Slunečném pobřeží. Jedná se o hlavní nástupní terminál do východní oblasti jezera – parkoviště, plochy občanského vybavenosti a nové silnice II. třídy pro bezkolizní dopravní obsluhu území. Změna č. 3 řeší regionální zájem, který významně přesahuje správní území městyse Svatava, pracuje s aktuálním stavem obou studií. **Změna č. 3** řešila dílčí změny:

- **občanského vybavení**, šlo o změny neurbanizované krajiny na území občanského vybavení – informační centrum se zázemím pod Jelením vrchem v k.ú. Čistá u Svatavy a zábavní park se zázemím
- **dopravy**, jednalo o západní obchvat Sokolova a severní obchvat Svatavy včetně napojení na místní komunikace a změnu neurbanizované krajiny na plochu dopravy – záchytné parkoviště hlavního nástupního terminálu pod Jelením vrchem

v k.ú. Čistá u Svatavy. Tato změna č. 3 je spojena s prostorem zájmového území Medard – Libík, kde stále ještě probíhá VI. etapa lesnické rekultivace dle zpracované dokumentace s názvem Zvláštní režim – plán sanace a rekultivace na období 2006 – 2010 o celkové výměře 101, 13 ha. Je velmi důležité, aby společnost Sokolovská uhelná, právní nástupce a.s. postupovala a držela se závazných plánů rekultivací, které jsou v plánu na vržené na ukončení rekultivace na rok 2019.

Městys Svatava (návrh územního plánu rok 2009)

Celková **katastrální plocha obce je 1158 ha** z toho orná půda zabírá pouze dvě procenta. Pětina katastru obce je osázena lesním porostem (OBCE A MĚSTA 2012).

Návrh územního plánu byl zpracován v říjnu 2009 Ing. arch. Alexandrou Kaskovou, projekční kancelář, se sídlem Karlovy Vary.

Prostor Medard – Libík je v návrhu ÚP řešen ve dvou částech. V první části se řeší rozvoj území situované lineárně od Davidova přes Podlesí k centrální části Svatavy mezi silnicí a železnicí. Ve druhé části návrhu ÚP je prostor Medard – Libík řešen ve dvou etapách. V první etapě jsou řešeny v lokalitě napouštěného jezera jednotlivé etapy dle Zvláštního režimu, plán sanace a rekultivace společností Sokolovská uhelná, právní nástupce a.s. na období 2008 – 2010 – jedná se o etapy I., IV., V., VI. rekultivace severních svahů lomu Medard – Libík.

Tento územní plán však ještě nebyl připomínkován s dotčenými subjekty, tudíž neproběhlo schválení Zastupitelstvem Městyse Svatava. (návrh územního plánu městyse Svatava, rok 2009).

Zajímavosti z této obce:

Městys Svatava se stala samostatnou obcí až po roce 1989, do té doby byla součástí města Sokolova.

V územním plánu obce Svatava (rok 1994) jsem se dočetla, že Územní plán velkého územního celku Karlovarsko – chebské sídelní aglomerace, zpracovaný RNDr. A. Valterem v roce 1988, který v tehdejší době zahrnoval celý okres Sokolov a navazující části okresů Cheb a Karlovy Vary počítal v důsledku těžby do roku 2000 s likvidací severní části Sokolova za tratí ČSD a se stavební uzávěrou pro Svatavu, uvažovalo se tehdy o **samotném zániku** tehdejší městské čtvrtě, dnes **Městyse Svatava**.

V roce 1991 však nastala nová situace, vyhlášením vládního usnesení předpis č. 490/1991 Sb. zákon o způsobu provádění referenda ze dne 27. listopadu 1991 k programu ozdravení životního prostředí v okrese Sokolov.

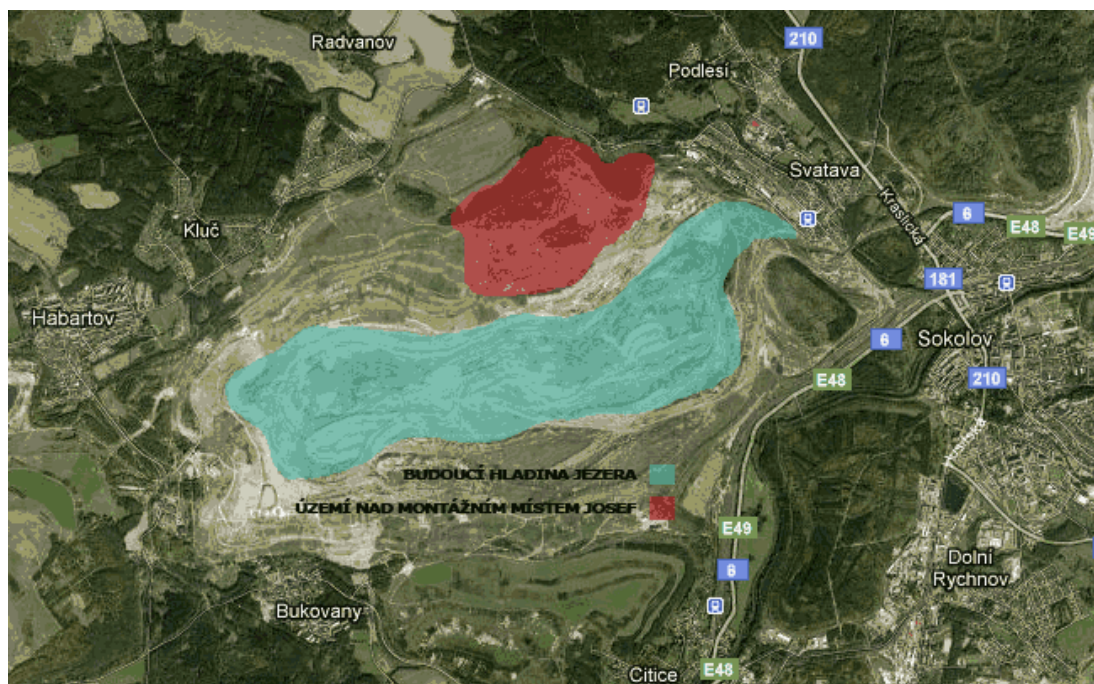
Osamostatněním a novým vládním usnesením předpis č. 490/1991 Sb., zákon o způsobu provádění referenda obce Svatava, byly důvody pro vypracování prvního územního plánu (návrh únor 1994).

V tomto období v roce 1993 byl vypracován „Generel rekultivací“ společností Hydroprojekt Praha, který komplexně řeší lomové, výsypkové i rekultivační činnosti v celém sokolovském revíru.

V prvním ÚP se především řešil **komplexní rozvoj území**, sladění rozvoje obce s postupem těžby i s rekultivačními úpravami ve spojitosti s generelem rekultivací zpracovaným v roce 1993 společností Hydroprojekt Praha, stabilizace zástavby a učinění kroků k tomu, aby se ze Svatavy stala a harmonická obec s klidnými zónami pro bydlení.

V ÚP se uvádí, že těžba v lomu Medard by měla být ukončena v roce 2006 a napouštění umělé vodní nádrže nynější jezero Medard – Libík v roce 2011 – 2018.

V současné době těžařská společnost Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. zjistila, že navržený svah po těžbě nad břehem jezera Medard není stabilní a mohl by začít „ujíždět“. Kvůli bezpečnosti se těžařská firma rozhodla snížit vršek stráně, což znamená znovu začít těžít zre kultivovanou plochu (obr. č. 21). Zástupci městyse v minulosti se zájmem sledovali likvidaci kolejí a všech stop po těžbě v lomu Medard. Pro městys to znamená jedině, opět zvýšení prašnosti a hluku v podobě pokračující těžby na tři léta (ZPRÁVY IDNES 2012).

Obr. č. 21: Jezero Medard, červené pole navržené k odtěžení ujíždějícího svahu v katastrálním území Svatava, zdroj: <http://zpravv.idnes.cz/>

5.3 Anketa se zástupci obcí

Bukovany - Dozvěděla jsem se, že obec by se velmi ráda zúčastnila na dofinancování projektu napojení se na páteřní cyklostezku v rámci regionu v okolí jezera Medard, jenže je tu nemalý problém, a tím jsou finance. Bylo mi řečeno, že obec má úplně jiné starosti, musí opravit silnice a zeď na náměstí. Peníze jim prý chybí. Když zástupitelé obce zjistili, že by museli na projekt cyklostezek najít v rozpočtu 1,3 milionu korun, tak jen vzdychli. Chuť budovat by mezi představiteli obce byl, ale jak se zdá, problém s penězi účast na dofinancování zřejmě zabrzdí.

Citice - Bylo mi sděleno, že obec Citice, což jsem si sama měla možnost při zpracování této bakalářské práce zjistit, **nepřímo** zasahuje do území lokality Medard – Libík. I přesto záměr a zájem zapojit se do obnovy krajiny v této lokalitě až do loňského roku byl, jenomže obec Citice, která byla součástí svazku obcí Mikroregion Pod Chlumem, se v loňském roce rozhodla po zralé úvaze ze svazku vystoupit. Důvod byl prý jasný, nesoulad, velmi dlouhé lhůty pro vyřizování projektů směřovaných do obnovy a rozvoje obcí, pravidelné roční příspěvky do svazku a jakási nečinnost. Zájem podílet se na propojení v regionu v okolí

Medard – Libík v rámci aktivního odpočinku obec měla, ale nevidí ji jako prioritu. Investiční plány obce se zaměřují spíše do uspokojení svých potřeb (do opravy školského zařízení, výstavby a opravy místních komunikací, opravy střech obecních nemovitostí nebo zasíťování obce).

Habartov - Byla mi poskytnuta vyčerpávající odpověď zastupitelem města Habartov, který je s tímto tématem rozvoje volnočasových aktivit v oblasti lokality Medard – Libík a Lítov Boden úzce spjat.

Sdělení: Město Habartov je členem dobrovolného svazku Mikroregion Pod Chlumem (MPCH).

V rámci MPCH byla vypracovaná projektová dokumentace na realizaci cyklostezek okolo jezera Medard. Oficiální název projektu je Projektová příprava – cyklostezky a cyklotrasy v okolí jezera Medard. O dotaci MPCH požádalo v roce 2009.

Realizace projektu prý probíhala bez problémů. Největším problémem bylo ve fázi profinancování projektu Regionální operační program Severozápad (ROP), kdy si nechal ROP provést analýzu všech výdajů a závěrem bylo krácení dotace. V současné době mají některé obce MPCH problém s proplacením části nezpůsobitelných výdajů. Kvůli tomuto problému některé obce zvažují své vystoupení z MPCH, Citice tak již učinily v roce 2011, Svatava o tom vážně uvažuje.

Lze konstatovat, že finanční náročnost projektu (aktivit) kolem jezera Medard je příliš vysoká. Financování projektů z ROPu je nastaveno tak, že je téměř nemožné bez pomoci i jiných subjektů (Sokolovská uhelná, právní nástupce a.s. a Karlovarský kraj,...) projekt zrealizovat. Velkou úlohu v nerealizování projektu má i finanční krize a zdanění emisních povolenek, kdy Sokolovská uhelná, právní nástupce a.s. zcela přehodnotila celou koncepci rozvoje území kolem jezera Medard. Plánované projekty v tomto území by se měly zaměřit na aktivity, které budou spíše výdělečné, které budou zaměstnávat co nejvíce lidí a zaslouží se o zvýšení zaměstnanosti v regionu.

Závěrem mi pan zastupitel řekl: „Žádost o dotaci nebyla bohužel úspěšná a v dalších letech bude již minimální možnost, že by se cyklostezky a cyklotrasy kolem jezera Medard zrealizovaly. A ze všeho nejvíc mě mrzí ta skutečnost, že města i obce investují nemalé finanční prostředky do projektových dokumentací a územních rozhodnutí, které jsou součástí žádostí o dotace a procento úspěšnosti je bohužel malé. Tyto projektové dokumentace pak leží v šuplících nejen na úradech.“

Chlum Sv. Máří – Odpověď pana zastupitele na dotaz plánovaného budoucího turistického ruchu v regionu v lokalitě Medard – Libík bylo přívětivá a optimistická, leč řečena s nadsázkou. Napouštění jezera po těžbě uhlí v rámci rekultivací zpracovávaných Sokolovskou uhelnou, právní nástupce a.s. je prý velmi dobrý nápad, možná snad studie zpracované na obnovu regionu jsou až příliš megalomanské. Obec se samozřejmě do obnovy krajiny zapojit chce, společně s obcemi v rámci Mikroregionu Pod Chlumem. Též požádalo o dotace z programů na obnovu krajiny na plánované parkoviště pro vozidla, z kterého by se mohla stát nástupní stanice do ráje cykloturismu s informační tabulí pro orientaci v okolí. Vyčkávají, jestli jim dotace bude schválena.

Lomnice - Na dotaz budoucího rozvoje cestovního ruchu v okolí lokality Medard - Libík mi bylo panem zastupitelem sděleno, že jezero Medard do jejich katastrálního území zasahuje nepřímo. Ze strany obce Lomnice by připadala v úvahu snaha o rozšíření cyklotras Vintířov – Lomnice – Svatava – jezero Medard, což je zaneseno i v územním plánu. O dotace v rámci zkvalitnění a propojenosti cyklistických tras v regionu obec samostatně nežádala. Hrazena bude státem z tzv. 15 ekomiliard určených na zahlazování následků po dolování. V současné době finanční prostředky na realizaci volnočasových aktivit v regionu mimo katastrální území obce Lomnice nemá k dispozici. Je pro ně důležité a logické, že se prioritně obec postará o kvalitu životní úrovně ve své obci ke spokojenosti trvale žijících občanů. Pokud by prý zbyly prostředky na spolufinancování dalších aktivit týkající se zlepšení turistického ruchu v oblasti jezera Medard, obec se nebrání.

Sokolov - Úředníkem z města Sokolov mi bylo sděleno, že v současné době začala výstavba části západního obchvatu směrem na Svatavu silnice II/210, což je pro město nejdůležitější akcí. Trasa je vedena z prostoru křižovatky mezi ulicemi Husitská a Chebská, což zahrnuje přemostění řeky Ohře, dále pokračuje na Citice (včetně křižovatkové větve), přemostění železnice a řeky Svatavy. Na jižním břehu by měl být ponechán průchod podél břehu pro cyklotrasu směrem k jezeru Medard. Tento záměr byl již vymezen v územním plánu města Sokolov. Radnice si libuje, že Sokolov bude jednak prvním městem v Karlovarském kraji, kde povede tranzitní doprava ve všech směrech mimo jeho střed, jednak že financování této stavby půjde z takzvaných ekomiliard určených na zahlazování důlních škod. Což je pro město jakousi odměnou, za to, že v minulosti těžba uhlí zasáhla do životního prostředí

a ovzduší města. Také je třeba se zmínit, že díky této výstavbě je možno urychlit příjezd automobilové dopravě a tím zatraktivnit připravované turistické místo v okolí jezera Medard.

Svatava - Zastupitelem městyse Svatava na můj dotaz ohledně plánování a tvorby krajiny mi bylo sděleno, že městys je členem dobrovolného svazku Mikroregionu Pod Chlumem (MPCH), plánují však z tohoto svazku vystoupit, stejně jako obec Citice. Svatava nespaturuje v tomto svazku žádné výhody.

Svatava, jakož i ostatní dotčené obce se v současné době nejčastěji zabývaly projektem cyklostezek a cyklotras s cílem propojení s páteřními stezkami, které vedou až k hraničnímu přechodu v Kraslicích.

Projekt, který byl zpracován, se představitelům Svatavy líbil, ale objevil se nemalý problém. Svatava by musela platit za pronájem pozemků majiteli Sokolovské uhelné, právní nástupce, a.s. za tyto pozemky pro účely cyklotras. Obci se to jeví jako nesmyslné plýtvání finančními prostředky. Není pro Svatavu překážkou se v budoucnu na stávající trasy napojit, ale v současné době to pro ně není priorita, kterou musí řešit. Větší zájem než cyklotrasy vzbuzuje současné zástupce městyse Svatava projekt s názvem Záchranný kruh – víceúčelové středisko, které má vyrůst mezi obcí Svatava a městem Sokolov, ve východní části jezera Medard. Bylo mi řečeno, že je připravený již II. aktualizovaný návrh územního plánu městyse Svatava s názvem Záchranný kruh z června 2011, zpracovaný Ing. arch. Alexandrou Kaskovou.

Se zájmem jsem navštívila webové stránky (ZACHRANNY KRUII 2012). Zde jsem se dočetla, že se jedná o víceúčelové středisko, regionální multifunkční centrum integrované záchranné služby „Záchranný kruh“ se sportovním a rekreačním zázemím. Součástí tohoto centra by měla být cvičná věž hasičů max. v. 25 m jako lokální dominanta území západně od Jeleního vrchu.

Svatava, jak mi bylo řečeno, potřebuje investovat hlavně do oprav mostů přes řeku, které jsou v havarijním stavu.

6. Diskuse

Krajina narušená těžbou je z mnoha vývojových pohledů chápána jako souhrn změn ve vizuálním vývoji krajiny, tvorbě biotopů a změnách vodních poměrů.

V oblasti narušené těžbou nastává její obnova = rekultivace, což znamená vrátit a obnovit krajině její úrodnost. (Volný 1985)

(Štýs 1981) zdůrazňuje myšlenku rekultivace jako tvorbu krajiny, která by se člověku stala opět ekologicky vyváženým a rekreačně hodnotným prostředím.

Dosáhnout cíle návratu krajiny do původního stavu před jejím narušením je zpravidla nemožné. Je však možné činnostmi rekultivačních prací navrátit narušené území do takového stavu, aby bylo plnohodnotnou součástí okolní krajiny. Byť s jiným reliéfem a významem. Právě tyto navrhované změny krajiny se zapracovávají do územních plánů měst a obcí. Cílem je dodržení podmínek pro vytvoření příznivého životního prostředí, hospodářský a kvalitní život obyvatel (HALASOVÁ, ŠILAROVÁ 2007).

Z dostupných materiálů je zjevné, že generely rekultivací určují podobu územních plánů, to je možná tím, že vznikly před rokem 1955, kdy nebyla soustavná územně plánovací činnost a vzhledem k tomu, že územní plány mají krátkodobější horizont.

Generely obsahují informaci o tom, že byly připravovány v souladu s územně plánovací dokumentací. Jednotlivé oblasti se od sebe zřejmě lišily, jak dokládá způsob přípravy rekultivací na Mostecku (Kříž 2000). Na Sokolovsku se dle dostupných zdrojů rekultivuje soustavně a dle plánů. Za tuto koordinaci vděčíme na Sokolovsku těžařské společnosti Sokolovská uhelná, právní nástupce a.s., která součinně dle platných norem tyto rekultivace zajišťuje a spolufinancuje.

7. Závěr

Ve své práci jsem provedla analýzu generelů rekultivací v oblasti Sokolovské hnědouhelné pánve od roku 1959 do současnosti v interakci s územním plánováním jednotlivých dotčených obcí. Zaměřila jsem se na lokalitu dvou bývalých lomů Medard a Libík.

V minulosti se nekladl velký důraz na trvale udržitelný rozvoj území. Plochy, které byly po těžbě rekultivované, se znovu otvíraly těžbě. Až s nástupem generelů rekultivací v padesátých letech minulého století nastala změna v postupech a plánech, kdy se do popředí dostala plánovitá tvorba nové krajiny. Z analýzy jednotlivých generelů vyplynulo, že rekultivace v prvním generelu se prováděly převážně zalesňováním, ve druhém generelu se kromě rekultivace lesnické prováděla částečně i rekultivace zemědělská. V sedmdesátých letech minulého století měla těžba vzestupnou tendenci, pro tehdejší režim měla pevná paliva zcela mimořádný význam. Zvýšenými úkoly v těžbě docházelo k otvirkám zbytkových lokalit a tím se prodlžovaly plánované termíny ukončení výsypek.

Koncepce zatopení obou lomů a vytvoření vodní nádrže se objevila teprve v generelu čtvrtém v 90. letech minulého století. V této koncepci se odrazily politické a společenské změny, které v tehdejší Československu nastaly. Situace v rekultivaci této oblasti se poněkud zkomplikovala ve druhé polovině 90. let, kdy byla v části lomu Medard – Libík opět povolena těžba. Od roku 2001 pak probíhají rekultivace této lokality velmi intenzivně.

Ve své práci jsem se dále věnovala analýze jednotlivých územních plánů všech sedmi dotčených měst a obcí. Uvedla jsem veškeré záměry jednotlivých měst a obcí směřující k obnově těžbou narušené krajiny. Z diskuzí se zástupci jednotlivých měst a obcí vyplynulo, že všechny dotčené subjekty rekultivace velmi vítají a mají zájem na vytvoření turisticky atraktivního prostředí (dle čtvrtého generelu). Bohužel, díky nedostatku finančních prostředků se v procesu rekultivací nemohou zapojit v takové míře, v jaké by si představovaly.

Krajina Sokolovska byla před více než 150 lety krajinou velmi harmonickou. Intenzivní těžba znamenala zásadní zásah do jejího rázu, desítky obcí v regionu zanikly. Díky rekultivacím se snad jednou podaří vrátit regionu severozápadních Čech ztracenou krásu.

8. Přehled literatury a použitých zdrojů:

AGROLESOPROJEKT TEPLICE s.r.o., 1996: Program sanací a rekultivací 1996 - 2000, Moučka, Z., SU a.s.

AGROLESOPROJEKT TEPLICE s.r.o., 1997: Program sanací a rekultivací 1998 – 2000, Moučka, Z, SU a.s.

BERAN, P. 1999: SOkA Sokolov kronika, PA SU a.s., fond HDB Sokolov i. č. 800.

BÁŇSKÉ PROJEKTY TEPLICE, STŘEDISKO OSTROV NAD OHŘÍ 1974: Generel rekultivace 1975 – 1985, Podlahová, M., Kaninský, J., archiv SU a.s.

BÁŇSKÉ PROJEKTY TEPLICE, STŘEDISKO OSTROV NAD OHŘÍ 1979: Generel rekultivace SR – 2. upřesnění 1980 – 1990, Podlahová, M., Kaninský, J., archiv SU a.s.

DIRNER, V. et al. 1997: Ochrana životního prostředí, Základy plánování, technologie, ekonomika, práva a management, Ministerstvo životního prostředí, Vysoká škola báňská – Technická fakulta, Univerzita Ostrava, Praha.

DRAHOKOUPIL K. a kolektiv 2003: Územní plán obce Bukovany.

EIA 2/98 Vliv povrchové těžby hnědého uhlí na životní prostředí, online:

[http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/B18C18B302379CCCC1256FC000407A70/\\$file/e-02-5.htm](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/B18C18B302379CCCC1256FC000407A70/$file/e-02-5.htm), cit. 15. 2.2012.

HDBS SOKOLOV 1959: Generel rekultivace, Kniha I., Matějka, Polskoj, Frohlich, Kohout, archiv SU a.s.

FIKAR V., 2012: Krajské listy - Měsíčník Karlovarského kraje, únor 2012.

HALASOVÁ H., ŠILAROVÁ V., 2007: Územní plánování v České Republice 2007, s. 20.

HYDROPROJEKT PRAHA a.s. 1993: Generel rekultivací po těžbě uhlí v okrese Sokolov, Rosický, J., Ulma, J., Šklíba, J.

HANZLÍK V., místostarosta 2011: Územní plán Bukovany, návrh zadání.

iDNES.cz/Zprávy 2012, online:

http://zpravy.idnes.cz/k-jezeru-medard-na-sokolovsku-se-vrati-bagry-vytezi-milion-tun-uhli-11f-/domaci.aspx?c=A110824_125611_vary-zpravy_sou, cit. 15. 2. 2012.

JISKRA J., 1997: Z historie uhelných lomů od Johanna Davida Edler von Starcka k Sokolovské uhelné akciové společnosti.

JISKRA J., 2001: Z historie obce Bukovany od roku 1304 ke třetímu tisíciletí s. 20 – 50.

KADLEC K.K., BINDEROVÁ D., 2008: Projektové, inženýrské, obchodní a zeměměřičské činnosti Nusle, spol.s.r.o., Územní plán Sokolov.

KASKOVÁ A., 2011: Projekční kancelář Karlovy Vary, Územní plán CITICE.

KASKOVÁ A., 2006: Projekční kancelář Karlovy Vary, Územní plán Chlum Svaté Máří.

KASKOVÁ A., 2009: Projekční kancelář Karlovy Vary, Návrh územního plánu Lomnice.

KASKOVÁ A., 1994: Projekční kancelář Karlovy Vary, Územní plán Svatava.

KASKOVÁ A., 2002: Projekční kancelář Karlovy Vary, změna č. 1 Územní plán Svatava.

KASKOVÁ A., 2006: Projekční kancelář Karlovy Vary, změna č. 2 Územní plán Svatava.

KASKOVÁ A., 2009: Projekční kancelář Karlovy Vary 2009: změna č. 3 Územní plán Svatava.

KOUBEK P., POLÁČKOVÁ V., 2010: Zásady územního rozvoje Karlovarského kraje 2010.

Kostelní Bříza obecní webové stránky, online:

<http://kostelnibriza.cz/2011/07/mesicni-krajina-sokolovsk-1987/>, cit. 2. 4.2012.

KOUCKÝ R., NOVÁKOVÁ M., 2003: Architektonická kancelář s.r.o. se sídlem v Praze ve spolupráci zahradní a krajinářská architektura se sídlem Karlovy Vary „Na hraně okolo Sokolova“.

KREJČÍ V., 2000: MOST z deníku architekta Václava Krejčího. Nakladatelství AA 2000, a.s., 263 str.

Lexikon tvarů reliéfu České republiky 2012, online:

http://geography.upol.cz/soubory/studium/e-ucebnice/Smolova-2010/lexikon/antropogenni/tezebni/povrchovy_dul.html, cit. 27. 3.2012.

LIPSKÝ Z., 2002: Sledování historického vývoje krajinné struktury s využitím starých map. – In: NĚMEC, J.: Krajina 2002 – od poznání k integraci. MŽP ČR Praha, s. 44 – 47.

MÍKA, M., 2009: Projektová kancelář Markant Mariánské Lázně 2009: Územní plán Habartov.

Nahlížení do katastru nemovitostí 2012, online:

<http://nahliznidokn.cuzk.cz/VyberKatastr.aspx>, cit. 20. 4.2012.

PECHAROVÁ E., HEJNÝ S., 1998: Zhodnocení vybraných partií Velké podkrušnohorské výsypky z hlediska přirozených výskytů bylinných společenstev. Průběžná zpráva, ENVI, o.p.s. Třeboň.

PECHAROVÁ E., HEZINA, T., 2000: Obnova přirozených biotopů na Velké podkrušnohorské výsypce. - Sborník z Mezinárodní konference EKOTREND 2000.

R-PRINCIP MOST, s.r.o., 2000: Technická zpráva, Zvláštní režim, Plán sanace a rekultivace na období 2001- 2005, Horáček, R.

R-PRINCIP MOST, s.r.o., 2002: Technická zpráva, Zvláštní režim, Plán sanace a rekultivace na období 2001- 2005, Horáček, R.

R-PRINCIP MOST, s.r.o., 2003: Technická zpráva, Zvláštní režim, Plán sanace a rekultivace na období 2001- 2005, aktualizace, Horáček, R.

R-PRINCIP MOST, s.r.o., 2005: Technická zpráva, Zvláštní režim, Plán sanace a rekultivace na období 2006 – 2010, Svoboda, I.

R-PRINCIP MOST s.r.o., 2008: Technická zpráva, Zvláštní režim, Plán sanace a rekultivace na období 2008 – 2010 aktualizace, Svoboda, I.

SKLENIČKA P., 2003: Základy krajinného plánování. Praha: Naděžda Skleničková.

ŠTÝS S., 1981: Rekultivace území postižených povrchovou těžbou nerostných surovin. Praha, STNL.

ŠTÝS S., 1997: Česká škola rekultivací. – In: Sborník referátů, „Konference 45 let české rekultivační školy“, Most, s. 29 – 45.

TRPÁK P., TRPÁKOVÁ, I., 2002: Analýza funkčnosti krajiny na základě specifických vyhodnocení indikačních skic map a svazků stabilního katastru. – In: NĚMEC, J. (ed.): Krajina 2002. Od poznání k integraci. MŽP ČR, s. 85 – 92.

VOLNÝ S., 1985: Deteriorizace a rekultivace krajiny, VŠZ v Brně, s. 187.

Záchranný kruh 2012, online: <http://www.zachranny-kruh.cz/>, cit. 5. 3.2012.

Zákon č. 44/1988 Sb. §31 odst. 5, §43a – o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) v platném znění.

9. Přílohy:

č. 1: Katastrální mapa A3 - k.ú. Bukovany, k.ú. Cítice, k.ú. Habartov, k.ú. Chlum Sv. Máří, k.ú. Lomnice, k.ú. Sokolov, k.ú. Svatava, zdroj: Neckářová 2012